

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Tillsynsplan enligt miljöbalken 2019

Miljöskydds-, Natur- och Vattenavdelningarna

Rapportnr: 2019:16

ISSN: 1403-168X

Rapportansvarig: Lotta Sahlin Skoog, Kristina Höök Patriksson, Susanna Werner

Foto: Ranstads miljöriskområde

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

Förord

Enligt Miljötillsynsförordning (SFS 2011:13) ska en operativ tillsynsmyndighet föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Hos myndigheten ska det även finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. För varje verksamhetsår ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad *tillsynsplan* som ska grundas på behovsutredningen och verksamhetsregistret.

Både behovsutredning och tillsynsplan ska beslutas av den inom myndigheten som beslutar om användningen av myndighetens resurser.

Beslut om fastställande av denna tillsynsplan har fattats av länsöverdirektör Lisbeth Schultze den 25 februari 2019.

Innehåll

Förord.....	1
Innehåll.....	2
Sammanfattning.....	3
Tillsynsuppdraget och förutsättningar.....	4
Samordnad tillsyn.....	7
Kommunikationsstrategi.....	9
Utvärdering av tillsyn 2018	10
Länsstyrelsens tillsyn med stöd av miljöbalken under 2019.....	13
Tillsynsplan Naturvård 2019	19
Tillsynsplan Vattenskyddsområden 2019	31
Tillsynsplan vattenverksamhet och dumpning 2019.....	32
Tillsynsplan Miljöskydd 2018.....	39
Tillsynsplan Förorenade områden 2018.....	46

Sammanfattning

En arbetsgrupp med representanter från Miljöskydds-, Natur- och Vattenavdelningarna har tagit fram denna tillsynsplan för Länsstyrelsen i Västra Götalands läns tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynsplanen avser perioden 2019-2021. Den tillsyn som prioriteras 2019 beskrivs utförligare medan det för perioden 2020-21 redovisas inriktning för den tillsyn som planeras.

Tillsynsplanen ses över årligen i samband med Länsstyrelsens verksamhetsplanering för nästa budgetår.

De inledande avsnitten i tillsynsplanen är gemensam för all miljöbalkstillsyn. Behovet av resurser för tillsyn framgår av Länsstyrelsens behovsutredning. I tillsynsplanen redovisas den tillsyn som Länsstyrelsen prioriterar och som bedömts ska bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen uppnås samt att miljökvalitetsnormer och åtgärdsplaner uppfylls. Prioriterade insatser för olika tillsynsområden redovisas separat.

Sammantaget, inkluderat den samordnade tillsynen, beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till drygt **34 åa** under år 2019. Behovet för 2019 beräknas uppgå till **62 åa**.

Differensen mellan behov och planerad insats har ökat stort sedan 2018, från ca 19 åa till drygt 28 åa. Det beror på minskad budget för miljötillsynen som inneburit att avsatt tid för tillsyn har fått minskas kraftigt, samt att resursbehovet inom miljöskydd har ökat.

Behovet har beräknats enligt Miljösamverkans Sveriges modell liksom tidigare år förutom för förorenade områden där vissa tillägg gjorts jämfört med modellen.

Tillsynsuppdraget och förutsättningar

Miljöbalken (MB) syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I miljöbalken uttrycks detta genom balkens rättsligt bindande syfte och de allmänna hän-synsreglerna. Tillsynen är ett medel för att säkerställa miljöbalkens syfte.

Tillsynsarbetet utförs som en fortlöpande process, där de olika faserna behovsutredning, översyn av resurser och kompetens, planering, genomförande och utvärdering följer på och återkopplar till varandra.

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos en operativ tillsynsmyndighet finnas en *utredning om tillsynsbehovet* för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år.

Av förordningen framgår även att myndigheten ska upprätta en *tillsynsplan* för varje verksamhetsår. Planen ska också omfatta myndighetens hela ansvarsområde och den ska grundas på behovsutredningen och registret över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.

Den operativa tillsynsmyndigheten ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet. Uppföljningen sker enligt Länsstyrelsens ordinarie rutin, dvs. varje tertiäl samt i samband med årsredovisningen och andra redovisningar till centrala myndigheter. Granskningen görs på sådant sätt att resultaten kan användas vid revidering av behovsutredning och tillsynsplan samt för uppdatering av verksamhetsregister. Resultaten och slutsatserna används sedan för att kontinuerligt förbättra planeringsprocessen och tillsynsarbetet.

Operativ tillsyn

Med *operativ tillsyn* menas, enligt 3 § miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13), sådan tillsyn som utövas direkt gentemot den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtar eller har vidtagit en åtgärd som omfattas av miljöbalkens bestämmelser.

Åtgärder inom den operativa tillsynen kan krävas av händelser utifrån eller genom egeninitierad tillsyn. Tillsynsaktiviteterna kan vara planerade eller händelsestyrda och i båda fallen kan det handla om granskning/kontroll eller förebyggande/främjande insatser.

I samma paragraf definieras *tillsynsobjekt* som en verksamhet, en åtgärd, ett område, ett naturföremål eller en djur- eller växtart som är eller ska vara föremål för tillsyn.

Underlag till tillsynsplanen

Underlag till denna tillsynsplan finns i Länsstyrelsens behovsutredning, se Behovsutredning för tillsyn enligt miljöbalken 2019-2021. Dessutom har följande underlagsmaterial använts vid utarbetandet av denna tillsynsplan:

- Verksamhetsregister enligt miljötillsynsförordningen
- Verksamhetsplan 2019 för Länsstyrelsen

- Regionalt åtgärdsprogram för att nå miljökvalitetsmålen
- Förvaltningsplan för Västerhavets vattendistrikt (utgiven av vattenmyndigheterna).
- Tillsynsplan för miljöfarliga verksamheter (excel)
- Tillsynsplan för Sevesotillsynen 2019

Regeringens regleringsbrev

Utifrån 2019 års regleringsbrev så kommer följande arbetsuppgifter att prioriteras inom miljöbalkstillsynen:

Mål och återrapporteringskrav:

Efterbehandling av förorenade områden för bostadsbyggande

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har arbetat med förorenade områden som är lämpliga att sanera för byggande av bostäder. Länsstyrelserna ska även redovisa hur anslagna medel har använts och hur många objekt som är åtgärdade och utredda som ett resultat av tillsynen.

Tillsyn av gränsöverskridande transporter av avfall

Länsstyrelserna ska redovisa hur den operativa tillsynen enligt den s.k. avfalls-transportförordningen har bedrivits och hur tillgängligheten har ökat för de fem länsstyrelser som har tillsynsansvar för gränsöverskridande transporter av avfall.

Miljökvalitetsnormer för luftkvalitet

Länsstyrelsen ska, för de kommuner eller områden där det fastställts åtgärdsprogram med syfte att nå miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet, redovisa i vilken grad åtgärderna har genomförts, vilken effekt åtgärderna bedöms ha haft på halterna samt om miljökvalitetsnormerna följs.

Energiomställning och minskad klimatpåverkan

Länsstyrelserna ska främja, samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan. Länsstyrelsen ska arbeta för ett ökat genomslag av de nationella klimat- och energimålen inom t ex miljötillsynen.

Miljötillsyn

Länsstyrelserna ska utifrån sitt ansvar för tillsyn av miljöbalkens efterlevnad särskilt redovisa hur den operativa tillsynen och andelen egeninitierad tillsyn har utvecklats sedan föregående år och hur den operativa tillsynen har fördelats mellan olika områden, i synnerhet hur den operativa tillsynen av avloppsanläggningar har bedrivits.

Strategiskt VA-arbete

Länsstyrelserna ska stödja kommunerna i arbetet med att utveckla VA-planer.

Vattenskydd

Länsstyrelserna ska redovisa resultaten och effekterna av sitt arbete med att skydda dricksvatten, inklusive skydd av vatten som utnyttjas eller som kan komma att utnyttjas som vattentäkt. Av redovisningen ska även framgå vilka resultat och effekter förstärkningen av länsstyrelsernas anslag för detta ändamål har lett till.

Strandskydd

Länsstyrelserna ska löpande registrera uppgifter om kommunernas och länsstyrelsens samtliga beslut om upphävande av och dispens från strandskyddet samt tillsynsbeslut i strandskyddsärenden. Statistiken ska visa vilket ändamål upphävandet haft eller för vilken åtgärd dispensen getts och vilket särskilt skäl som ligger till grund för beslutet. Vad avser tillsynsbeslut ska ändamålet med beslutet anges.

Tillsynsplanens avgränsning

Tillsynsplanen omfattar sådan tillsyn som enligt länsstyrelsernas tidredovisningssystem (verksamhets- och ärendestruktur, VÄS) definieras som tillsyn under verksamhetskoderna 50-58 och baseras på miljöbalken.

Utöver detta ingår även följande områden i tillsynsplanen då denna tillsyn är nära knuten till miljöbalkstillsynen eller till sakområdet naturvård och miljöskydd i övrigt.

- Sevesolagen, 458
- Lagen om allmänna vattentjänster, 5673

Samordnad tillsyn

En samordnad tillsyn över olika tillsynsområden kan öka effektiviteten, öka tydligheten gentemot mottagarna samt bidra till ett bättre återställande/resultat. Länsstyrelsen har samordnad tillsyn inom några enstaka områden, t.ex. i hanteringen av ledningsförläggningar för utbyggande av bredband på landsbygden. Här samordnas tillsynen mellan natur-, vatten-, och landsbygdsavdelningen samt kulturmiljöenheten.

Andra exempel på områden som med fördel kan samordnas är tillsyn över strand-skydd och vattenverksamhet eller tillsyn över vatten och avlopp samordnat med vattenverksamhet. Samordningen lämpar sig särskilt väl i den planerade tillsynen där t.ex. information går ut till viss målgrupp samordnat eller att tillsynskampanjer avgränsas för vissa specifika frågor eller geografiska områden med flera inriktningar på tillsynen.

Vatten- och landsbygdsavdelningen genomför ett gemensamt projekt om vatten i odlingslandskapet för ökat internt kunskapsutbyte och förbättrade informationsinsatser.

Det finns ett övergripande behov av att återkommande utbyta metoder och kunskap, kalibrera metoder och kunskapsutveckla mellan tillsynshandläggare på hela Länsstyrelsen för att upprätthålla en hög kvalitet och rättssäkerhet i verksamheten. Samordningen är särskilt angelägen inom miljöbalkens område och det är också viktigt att alla handläggare får vara med i utvecklingsarbetet. Det finns behov av internutbildning i myndighetsarbete så att det blir mer enat i Länsstyrelsen. Det kan exempelvis handla om hur vi arbetar med vitesförelägganden, brottanmälningar, bemötande, utformning av gemensamma skrivmallar, interna diskussioner om vår roll och vårt uppdrag. Det finns ett behov av att se till att rutiner följs men också att kalibrera rutiner mellan de olika tillsynsområdena och att utveckla rutiner för högre effektivitet och rättssäkerhet.

Tillsynsutveckling vid Länsstyrelsen (TUL)

Länsstyrelsen startade under 2018 ett arbete med att utveckla tillsynen som arbets-sätt. Projektet syftar till att utveckla Länsstyrelsens samlade tillsynsverksamhet så att den långsiktigt håller en hög nivå vad gäller bemötande, rättssäkerhet, effektivitet, trovärdighet och konkurrensneutralitet. Projektet syftar också till att hitta sakområden där samordning kan ske så att det bidrar till effektivitet och helhetssyn. De långsiktiga målen är att alla som arbetar med tillsyn på länsstyrelsen ska

- känna sig trygga i sin roll som tillsynshandläggare,
- ska arbeta mot kända verksamhetsmål och med genomtänkta rutiner,
- ska ha den kunskap som krävs för att rättssäkert och effektivt kunna handlägga tillsynsärenden.

I projektet har hittills ett tillsynsnätverk med representanter för alla avdelningar/enheter bildats. En kartläggning av tillsynsverksamheten har gjorts *Tillsynsveckan* har genomförts och nya metoder har testats. Arbete med att få fram en policy för tillsynen och riktlinjer har påbörjats, bl.a. med workshop för nyckelpersoner inom tillsynen och utbyte med Östergötlands länsstyrelse. Kompetensutveckling har genomförts för majoriteten av tillsynshandläggarna. Arbetet kommer att fortsätta under

2019 med en ny modell för tillsynsveckan – *årskalendern för planerad tillsyn*. Mer riktade insatser mot särskilda utvecklingsområden inom tillsynen kommer att ske.

Kommunikationsstrategi

Länsstyrelsen bör ytterligare utveckla sin information för att bättre kommunicera med både allmänhet och verksamhetsutövare. Det gäller information om vilka regler som gäller, vilka miljömål som finns och vilken nytta det är med olika åtgärder och miljöhänsyn. Informationen kan presenteras på fler och nya sätt. Idag sker informationsinsatserna övervägande vid fysiska möten och i telefon, i pressmeddelande, rapporter och beslut och via Länsstyrelsens webbplats. Dessa bör kompletteras med fler informationsinsatser i Länsstyrelsens sociala media Facebook, Instagram och Twitter.

Länsstyrelsen har med tillsynsveckorna och den nya årskalendern ett uttalat mål att sprida information om den egna verksamheten och att utveckla metoder för tillsyn. Med en samtidig insats från flera medarbetare kan uppmärksamheten i media öka. Fler nya sätt att vända sig till media och allmänhet kan utvecklas.

Medarbetarna bör vara beredda att informera när journalister och allmänhet hör av sig och ställer frågor om den tillsyn som bedrivs.

Av Länsstyrelsens kommunikationspolicy framgår att all vår information ska vara öppen, tillgänglig, begriplig och korrekt.

Utvärdering av tillsyn 2018

Naturvård

För 2018 har vi en någorlunda uppfyllelse på våra övergripande mål; vi jobbar i huvudsak med förebyggande och planerad tillsyn. Relationen förebyggande/kontrollerande ligger på 35/65 (mål 40/60). Där är samråden 12:6 MB ett stort arbete, men också mycket rovdjursinformation och förebyggande insatser för områdesskydd. Relationen planerad/händelsestyrd ligger på 32/68 (mål 25/75), högre än för 2017. Det är tack vare de extra resurser som tillfördes tillsynen under 2018 och som i huvudsak riktades mot planerad tillsyn inom områdesskydd och uppföljning av samråd 12:6 MB. Kvoten för tillsyn/tillsyn+prövning ligger på 0,44 (mål: 0,40) Det är några detaljerade mål på 515 som vi inte riktigt når som har med effektivitet och kvalitet att göra; antal äldre ärenden samt första handläggningsåtgärd inom två veckor. Ändrade överklagade ärenden är bara 1 % under 2018 (mål 15%).

Verksamhet	Utfall 2018	Plan 2018	Differens
515	623	930	-307
523	30	20	+10
525	380	460	-80
526	10	10	+0
527	210	278	-68
Rovdjur	112	83	+39
528	13	47	-34
Summa	1378	1745	-367

Under 2018 har vi arbetat mindre med tillsyn över områdesskydd (515) än vad vi hade planerat. Vi har inte riktigt kunnat ta höjd för den resursförstärkning som kom med 2018 års budget även om mer planerad tillsyn genomfördes än tidigare år. Samråden (525) har hanterats mer effektivt än tidigare och därmed har vi sparat tid, vilket är bra. Mindre förebyggande tillsyn avseende rovdjur har utförts än planerat, därav underskottet på artskyddstillsyn (527). Även vilthägnstillsynen har inte kunnat utföras i önskvärd utsträckning (528).

Under 2018 har vi beslutat om 239 tillsynsärenden i kategorin 515 (+71 jämfört 2017). 93 % av ärendena beslutas inom målsättningen ett år. Inom den planerade tillsynen medverkade vi i den nationella tillsynsinsatsen Stärkt grön tillsyn med kontroll av strandskyddet vid Nord-Långön i Bohuslän. Vi gjorde också en mindre strandskyddstillsynskampanj i naturreservatet Eahagen-Öglunda ängar. I övrigt jobbade vi särskilt med ärenden genererade av tidigare kampanjer inom strandskydd. Personalen vid Kosterhavets nationalpark har patrullerat den skyddade skärgården regelbundet under högsäsong och detta har gett resultat i ökad synlighet och beivran av vissa överträdelser. Vid Hornborgasjön har naturvakteriet utvecklats med mer lokala samarbeten.

För samråd 12:6 MB (525) har 630 ärenden beslutats 2018. Det är en ökning med nära 100 ärenden sedan 2017, men dessa ärenden har ändå kunnat hanteras effektivare än tidigare. Ambitionen har varit att minska arbetet med samråd genom att t.ex. hänvisa fiberföreningar och stora elbolag till egenkontroll. Ändå handlar flertalet av samråden om kablifiering. Målet för samråden har uppnåtts, 100 % av ärendena avslutas inom 42 dagar.

Beslutade ärenden om nedläggning av jordbruksmark (523) har ökat rejält till 84 st. (2017; 14 st.). Antal beslutade tillsynsärenden som gäller artskydd har varit 58 st. för CITES och 11 för fridlysta arter. Under 2018 har Länsstyrelsen gjort fem tillsynsbesök som gäller CITES-bestämmelserna; en privatperson angående papegojuppfödning, tre djurparksbesök samt en djurmässa. Vidare har Länsstyrelsen upprättat sex åtalsanmälningar till polismyndigheten (NOA) om olaglig handel enligt artskyddsförordningen och miljöbalken.

Under perioden maj t.o.m. december 2018 har Länsstyrelsen haft en riktad insats mot illegal jakt. Det har handlat om informationsinsatser och synlighet. En rapport har skrivits och vi har samverkat kring frågan med andra länsstyrelser, åklagare och polis. En satsning på områden som hyser eller har hyst vargar har gjorts. Två ärenden gällande § 28 jaktförordningen har hanterats under 2018.

På 528-ärenden har tio ärenden beslutats varav inget berör vilthägn. Två beslutade ärenden om jakttillsyn har registrerats på 218.

Miljöskydd och Förorenade områden

Under 2018 har vi bedrivit mer tillsyn än planerat, 18,6 å jämfört med vad som ursprungligen planerades för året, 17 å. Mest ökade insatserna jämfört med plan för tillsyn av miljöfarlig verksamhet och tillsyn av förorenade områden.

Orsaken är framför allt extra resurser för tillsyn av miljöfarliga verksamheter som tillfördes inför 2018 från regeringsanslag. Detta har medfört att vi kunnat genomföra mer av den tillsyn som de finns behov av och ökat den egeninitierade tillsynen något. En del av den tillsyn som bedrivits med koppling till Lagen om allmänna vattentjänster (5673) har även redovisats under koden 555, miljöfarlig verksamhet.

Under 2018 fattade miljöskyddsavdelningen beslut i mer än 1300 tillsynsärenden kopplade till miljöfarlig verksamhet. Det är drygt 100 fler än 2017. Antal ärenden äldre än 1 år har ökat från ca 130 i januari till 186 vid årets slut.

När det gäller anmälningsärenden kopplade till miljöfarlig verksamhet så klarade vi att avsluta 66 % inom 75 dagar. Målet var dock att klara 90% inom 75 dagar.

Verksamhet	Utfall 2018	Plan 2018	Differens
458	421	460	-39

555	2412	2200	+ 212
565	1	12	-11
566	258	363	-105
567	21	60	-39
575	990	655	+ 335
Summa pd	4103	3750	+ 353

Vattenskydd och vattenverksamhet

I årsarbeten har vi under 2018 utfört något mindre tillsyn än beräknat, 14,3 årsarbeten faktiskt utfall mot beräknat 15,3 åa. Det innebär dock en ökning från 2017 då utfallet blev 13 åa. Vattenavdelningen genomförde en tillsynsvecka under slutet av 2018 med fokus på uppföljning av tillståndsgivna vattenuttag för bevattning.

Vattenavdelningen når däremot inte riktigt målet att handlägga 90 % av anmälningssärenden, 535, inom 180 dagar. Genomloppstiden för anmälningssärenden, 535, har år 2018 varit på 86 % av ärendena inom 220 dagar. Vattenavdelningen ligger strax under målet med att 80 % av ärendena ska stå sig i nästa instans.

Verksamhet	Utfall 2018	Plan 2018	Differens
516	6	40	-34
535	3139	3325	-186
Summa pd	3145	3355	- 210

Länsstyrelsens tillsyn med stöd av miljöbalken under 2019

Sammantaget beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 34,3 åa under år 2019, vilket är 27,7 åa mindre än beräknat behov.

Länsstyrelsens planerade tillsyn under 2019 i förhållande till behovet jämfört med föregående år redovisat i årsarbetskrafter							
	Behovsutredning		Tillsynsplan		Differens		Utfall
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2018
Miljöskydd	21,2	19,7	12,9	14,1	8,2	5,6	14,1
Förorenade områden	5,0	3,2	4,3	3,0	0,7	0,2	4,5
Naturvård	13,6	13,6	5,4	7,9	8,2	5,7	5,7
Vatten	22,3	22,6	11,7	15,5	10,6	7,1	14,3
Summa	62,1	59,1	34,3	40,5	27,7	18,6	38,6

Differensen mellan behov och planerad insats har ökat kraftigt sedan 2018. Orsaken är neddragningar i budget en avsedda för miljötillsyn. Den tillfälliga ökning av anslagen som kom inför 2018 har återigen strukits. Samtidigt har resursbehovet för tillsynen ökat inom miljöskyddstillsynen vilket gör att differensen mellan behov och tillgängliga resurser nu är större än någonsin tidigare.

Inom naturvårdstillsynen så har tillsynen dragits ned med drygt två årsarbetskrafter. Neddragningen läggs på färre planerade insatser inom tillsyn över områdesskydd, effektivisering i hantering av händelsestyrd tillsyn inom områdesskydd (prioriteringsgrunder tillämpas strikt), effektivisering i hantering av samråd om kablifiering och inga planerade insatser på tillsyn över fridlysningsregler.

Även inom miljöskyddstillsynen har tillsynsresurserna minskat med ca 2 årsarbetskraft beroende på minskad budget. Vi har dessutom fått utökade uppdrag genom tillsynen av Västlänken varav endast en mindre del ersätts genom fakturering till Trafikverket. Minskningen av avsatta resurser sker främst inom tillsyn av miljöfarliga verksamheter.

Beroende på riktade medel för tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter kan denna tillsyn öka 2019 jämfört med 2018 (från ca 1 åa genomförd tillsyn till 2,3 åa planerad tillsyn). Detta är ändå inte i enlighet med beräknat resursbehov och den ambitionsnivå som regeringen anser ska finnas inom tillsynsområdet.

Skillnaderna i behov och avsatta resurser för förorenade områden berör på att hela tillsynsarbetet har räknats med i behovsutredning och tillsynsplan för 2019. Tidigare år har enbart det direkt operativa tillsynsarbetet gentemot verksamheter räknats in.

Tillsyn miljöskydd uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÄS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2019	Behov 2019	Behov 2020	Behov 2021
458	Tillsyn för att förhindra allvarliga kemikalieolyckor (SEVESO)	440	490	=	=
555*	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	1800	3054	+	+
565	<i>Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer</i>	0	12	=	=
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	550	928	+	+
566	Tillsyn av dumpning	7,5	30		
567	Tillsyn av övrigt miljö och hälso-skydd	40	198	+	+
Summa persondagar		2837,5	4712		
Summa årsarbetskrafter		12,9	21,2		

*Inklusive tillsyn enligt kap 9 över Infrastrukturprojektet Västlänken

Sammantaget beräknas 2019 års tillsynsverksamhet uppgå till **12,9 årsarbetskrafter** under kända förhållanden.

Behovet av operativ tillsyn beräknas vara drygt 21 årsarbetskrafter. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2019 uppgår till ca 8 årsarbetskrafter. Konsekvenserna blir att händelsestyrd tillsyn får prioriteras i första hand

Under 2019 kommer vi att prioritera följande uppgifter:

- Genomföra tillsyn med det intervall som fastställts i [tillsynsplanen](#) (inklusive Seveso, IED och övriga objekt)
- Genomföra energibesök kopplat till Incitamentprojektet för energieffektivisering

- Handlägga Miljörapporterna på ett snabbt och effektivt sätt.
- Prioritera tillsyn av anläggningar med nya eller högst 4 år gamla BAT-slutsatser.
- Bedriva tillsyn över infrastrukturprojektet Västlänken.
- Upprätta struktur för arbetet med rutiner, mallar etc. så att dessa är uppdaterade, kända och använda.
- Genomföra händelsestyrd och planerad tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter. Planerad tillsyn ska ske vid norska gränsen samt på avfallsförbränningsanläggningar exporterar eller importerar avfall.

Tillsyn Förorenade områden uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÄS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2019 ¹⁾	Behov 2019 ¹⁾	Behov 2020	Behov 2021
575	Tillsyn av förorenade områden	955	1100	+	+
Summa årsarbetskrafter		4,3	5,0		

1) För tillsynen av förorenade områden utgör behovet 2019 enligt behovsmodellen till 696 pd. Det totala behovet av tillsyn enligt verksamhetsplaneringen uppgår dock till 1100 pd. Angivet behov och planerad tillsyn för 2018 omfattar bara den operativa tillsynen medan för 2019 anges resurser för den totala tillsynen.

Tillsynsarbetet omfattar både verksamheter i drift och nedlagda verksamheter där det fortfarande finns någon ansvarig och där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Dessutom ska Länsstyrelsen hantera frågan om förorenade områden vid nedläggningar av verksamheter eller vid utökning av befintliga verksamheter samt vid anmälningar om sanering i samband med exploatering.

Tillsyn rörande förorenade områden vid länsstyrelsens pågående tillsynsobjekt i riskklass 1 prioriteras. Vi arbetar även med att initiera verksamheternas arbete med statusrapporter rörande markföroreningssituationen.

Tillsyn naturvård uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÄS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2019	Behov 2019	2020	2021
515	Tillsyn av områdesskydd	626	1781	=	=
5232	Skötsel av jordbruksmark	10	23	=	=
525	Samråd enligt 12 kap. 6 § MB	310	476	-	-

526	Tillsyn av dispenser och tillstånd	20	142	=	=
527	Tillsyn av skydd för djur- och växtarter	168	489	=	=
528	Övrig tillsyn (främst vilthägn)	47	91	=	=
Summa persondagar		1181	3002	=	=
Summa årsarbetskrafter		5,4	13,6	=	=

En stor del av naturvårdstillsynen ska ligga på förebyggande tillsyn; rådgivning, samråd och information. Utöver det ska överträdelser som kommer till Länsstyrelsens kännedom, antingen genom egna initiativ eller tips, snabbt utredas och behandlas. Den totala insatsen är **5,4 årsarbetskrafter** (åa), vilket är drygt en tredjedel av det beräknade behovet (13,6 åa).

Särskilda satsningar under 2019

1. Under det kommande året ska tillsynsarbetet som bedrivs från Hornborgasjöns kontor i Skaraborgsdistriktet förstärkas med en **utbildad naturvårdsvakt**. Ett samarbete med andra naturvårdsvakter, tex vid Kosterhavet, behöver utvecklas.
2. En planerad tillsynsinsats inom länsstyrelsens ”**Årskalender för tillsyn**” (kommunikativt och metodutvecklande). Insatsen kommer tillsyn över ängs- och betesmarker samt biotopskydd.
3. **Miljösamverkan Sveriges nationella tillsynsinsats inom biotopskydd** Kommer att samordnas med ”Årskalender för tillsyn”.
4. Medverkan i **Planerad strandskyddstillsyn, Miljösamverkan Väst** med tillsynsvägledning.
5. Strukturerade **kontroller av givna dispenser och tillstånd** som leder till att skapa en långsiktig ordning för denna typ av tillsyn.
6. **Möte med elbolagen** om samråd 12:6 MB.
7. Besök på **djurmässor** med information om artskydd samt kontrollerande tillsyn, sökning på internet om **olaglig handel** samt framtagning av **informationsmaterial**.

Tillsyn vattenskydd och vattenverksamhet uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÄS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2019	Behov 2019	2020	2021
516	Tillsyn av vattenskyddsområden	20	90	=	=
535	Tillsyn av vattenverksamhet	2547	4778	+	+
Summa persondagar		2567	4868		
Summa årsarbetskrafter		11,7	22,1		

Tillsyn vattenskydd och vattenverksamhet under 2019 beräknas uppgå till 11,7 årsarbetskrafter (åa). Det är 3,8 åa lägre än den planerade tillsynen 2018, vilket är en anpassning till rådande budgetläge 2019. Totala behovet av tillsyn för vattenavdelningen har beräknats till 22,3 åa. Där ingår även tillsyn av dumpning (566), utöver vattenskydd och vattenverksamheter. Skillnaden mellan behovet och tillgängliga resurser på vattenavdelningen uppgår till 10,6 åa, vilket betyder att tillsyn måste prioriteras ned.

Områden där tillsynsinsatserna för 2019 prioriteras ned mest i förhållande till rådande tillsynsbehov är:

- Planerad/egeninitierad tillsyn av markavvattning (53521)
- Planerad/egeninitierad tillsyn av vattenbortledning och vattenuttag (53523)
- Hantering av anmälningsärenden enligt 11 kap. 9a§ miljöbalken (53511)
- Planerad/egeninitierad tillsyn genom uppföljning av anmälningar (53523).
- Händelsestyrd tillsyn av övrig vattenverksamhet (53533)

Det är framförallt den planerade tillsynen inom vissa områden som prioriteras ned på grund av begränsade resurser men även den händelsestyrda tillsynen påverkas. Avvägningar och prioriteringar av verksamheten bedöms leda till att miljöpåverkan begränsas. Konsekvenserna av underskottet av resurser bedöms leda till att det tar betydligt längre tid i anspråk att nå en godtagbar vattenkvalité och att de av Riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen nås.

Tillsyn av infrastrukturprojektet Västlänken i Göteborg

Länsstyrelsen delar, efter överenskommelse, tillsynsansvaret över Byggandet av Västlänken med Göteborgs stad och Mölndals stad. Detta innebär att Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen avseende buller, vibrationer, utsläpp till vatten, vattenverksamhet, kulturvärden & naturvärden. Kommunernas miljönämnder ansvarar för bl.a. transporter, masshantering och sanering av förorenade områden.

Länsstyrelsen ansvarar för samordning av all tillsyn som genereras av projekt Väst-länken. Samordnaren leder också Länsstyrelsens interna tillsynsarbete och den arbetsgrupp som arbetar med tillsyn. Arbetsgruppen bemannas av 9 handläggare från vardera vatten-, miljöskydds-, och naturavdelningen (varav samordnaren är 1) samt kulturmiljöenheten. Till arbetsgruppen finns en styrgrupp bemannad med enhetschefer eller motsvarande för de olika sakområdena, och med samordnaren adjungerad. Tillsynen bedrivs med särskild finansiering. Totalt avsätts 2,29 åa för denna tillsyn varav 1,25 åa är finansierad med riktade medel. Denna tid räknas med inom respektive VÄS-område ovan.

Tillsynsplan Naturvård 2019

Inledning

Den operativa tillsyn som naturavdelningen ansvarar för utgörs av följande områden enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) 2 kap. 7 § punkt:

1. nationalparker (515)
2. strandskydd på sådana åtgärder som omfattas av länsstyrelsens dispensprövning enligt 7 kap. 18 a § MB. (515)
3. marinvetenskaplig forskning enligt 7 kap. 23 § MB (528)
4. kontroll av handel med vilda djur och växter enligt EG-förordning nr 338/97 (Rådets förordning) (527)
5. kontroll av handel med vilda djur och växter enligt EG-förordning nr 865/2006 (Kommissionens förordning) (527)

samt 8 § punkt:

1. naturreservat, kulturresevat, naturminnen som har beslutats av länsstyrelsen (515)
2. biotopskyddsområden som inte omfattas av skogsvårdslagen (515)
3. djur- och växtskyddsområden som länsstyrelsen meddelat föreskrifter om (515)
5. områden som omfattas av interimistiskt beslut meddelat av länsstyrelsen (515)
6. natura 2000-områden (515)
7. skötsel av jordbruksmark (523)
8. artskydd (527)
9. samrådspfiktiga åtgärder enligt 12 kap. 6 § MB (525)
10. vilthägn (528)
11. stängselgenombrott (528)

Enligt miljötillsynsförordningen finns möjligheter för Länsstyrelsen att överlåta tillsynsuppgiften om stängselgenombrott till kommunerna, vilket har skett för flertalet kommuner i länet. Därutöver kan även samråd överlåtas till kommuner, vilket skett i ett fall i länet (Härryda kommun).

Mål för tillsynen

VHT	Mål	Nyckeltal	Målvärde
Alla tillsynsverksamheter sammantaget	Vi ska styra mot en väsentlig del förebyggande tillsyn. Relationen 40/60 (förebyggande/kontrollerande) ska upprätthållas och helst bli bättre.	Andel tid vi jobbar med förebyggande tillsyn jämfört kontrollerande tillsyn	Minst 40 % förebyggande

Alla tillsynsverksamheter sammantaget	Vi ska ta egna initiativ så att tillsynen styr mot prioriterad naturvård och miljömål. Relationen 25/75 (planerad/händelsestyrd) ska upprätthållas och helst bli bättre.	Andel tid vi jobbar med planerad tillsyn jämfört händelsestyrd tillsyn	Minst 25 % planerad
515 ärenden 526 527	Vi ska utöva en rimlig mängd tillsyn i förhållande till prövning.	Kvot tillsyn/ tillsyn+prövning	Minst 0,40
515 ärenden 527	Vi har en hög kvalitet i handläggningen	Ändrade överklagade ärenden	Max 15 %
515 ärenden 527	Vi ska ha en effektiv handläggning	Antal äldre påverkningssbara ärenden (äldre än ett år)	0 st.
515 ärenden 527	Vi ska ha en effektiv handläggning	En första handläggningsåtgärd inom två veckor på inkommande ärenden	90 % av ärenden
515 ärenden	Vi ska ta egna initiativ så att vi styr mot prioriterad naturvård och miljömål	Andel egna initiativ (ärende)	Minst 25 %
515 ärenden	Vi ska styra mot mer planerad tillsyn	Andel planerad tillsyn i tid	15 %
515 naturvakteri	En fungerande tillsyn i Hornborgasjöns naturreservat	Antal tillsynstillfällen per år	Minst 50 st.
515 naturvakteri	En fungerande tillsyn i naturreservat i Skaraborg	Antal naturvårdsvakter som utbildats 2019	En utbildad
515 naturvakteri	En fungerande tillsyn i Kosters nationalpark mm	Antal tillsynsinsatser/vecka under högsäsong	6 ggr/vecka
525	Vi har en effektiv handläggning på 525	Max 42 dagar	90 %
Rovdjur	Ökad kunskap om och acceptans för rovdjur hos allmänheten och förvaltning av rovdjuren så att vi i länet har långsiktigt livskraftiga stammar i god samexistens med människor	Antal veckor som 3 rovdjurslådor är bokade (vecka/låda) Kurser på olika orter i augusti Evenemang på skollov och helger. Vilt nytt mm.	Minst 72 lådveckor Minst 3 kurser Minst 3 evenemang
527	Se till att handel, preparering och förevisning av vilda djur och växter sker i överensstämmelse med gällande bestämmelser	Inspektion och tillsyn av verksamhetsutövare och hobbyutövare	5 besök

Utgångspunkter för prioriteringar och förbättringar

Utgångspunkter

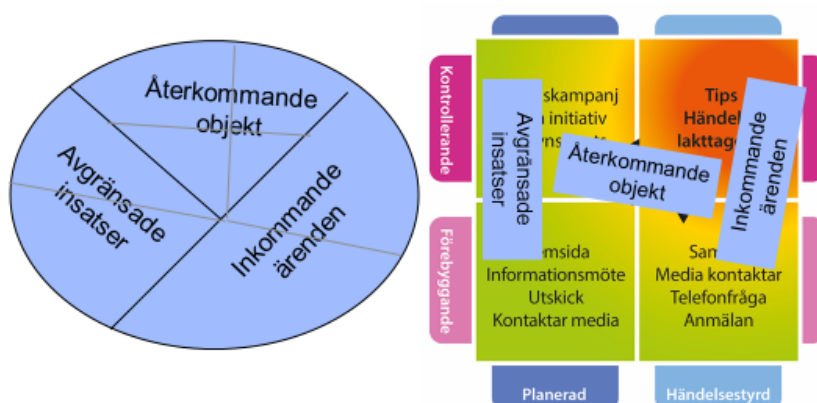
Det råder diskrepans mellan behov och resurser när det gäller tillsynsverksamheten. Därför måste prioriteringar göras i alla delar av tillsynen och detta är utgångspunkten för denna plan. Syftet med miljöbalken och miljömålen får utgöra grund för prioriteringarna. Detta för att kunna jobba effektivt med de viktigaste naturvårds- och friluftslivsfrågorna med de begränsade personalresurser som står till buds.

Avdelningschefen har det fulla ansvaret för genomförandet av tillsynsplanen och då även de prioriteringar som är nödvändiga att göra. Ansvarsfördelningen är fastlagd i arbetsordning och beslutsansvaret (delvis delegerat) i handlägningsordningen.

Naturvårdstillsynen bör till väsentliga delar ligga på förebyggande tillsyn, d.v.s. rådgivning, samråd och riktad information. Information på hemsidan är viktig att hålla uppdaterad. I övrigt ska misstänkta överträdelser av betydelse snabbt utredas och om befogat fortsatta åtgärder vidtas (föreläggande, sanktioner, brottanmälningar). Utöver att hantera tips från allmänheten finns ett behov av egeninitierad tillsyn (planerad). Erfarenheten visar dock att endast en bråkdel av de verkliga överträdelserna kommer oss till känna via allmänheten. För en fullgod kontrollerande tillsyn behövs Länsstyrelsens egna initiativ för att hitta och beivra fler överträdelser. Ambitionen är att lägga mer tid på planerad tillsyn i relation till händelsestyrd tillsyn – både vad gäller förebyggande och kontrollerande tillsyn. Tillsynskampanjer är exempel på planerad tillsyn.

Det finns också ett visst behov av tillsyn av beviljade tillstånd och dispenser. Det är i dagsläget av mycket liten omfattning. Även denna tillsyn är dock viktig för att upprätthålla respekten för myndighetsbeslut.

Behovsutredningen Tillsynsplaneringen

Bildtext. Förhållandet mellan behovsutredningens systematik med tillsyn över återkommande objekt, avgränsade insatser samt inkommande ärenden och planerad/händelsestyrd tillsyn och förebyggande/kontrollerande tillsyn.

Naturvårdshandläggarna arbetar med såväl provnings- som tillsynsärenden. Med gällande krav på snabb handläggning och god service finns en tendens att behandling av ansökningar prioriteras på tillsynens bekostnad, främst den kontrollerande tillsynen. Sedan några år tillbaka har därför naturavdelningen valt att koncentrera tillsynen inom områdesskydd till ett färre antal speciellt utbildade handläggare.

Hur vi prioriterar

Miljösamverkan Sverige har tagit fram ett underlag för strategisk naturvårdstillsyn. Där förs ett resonemang om prioriteringar för bästa naturvårdsnytta. Prioritering av tillsyn kan göras på tre olika nivåer:

1. Strategisk långsiktig prioritering av verksamhetsområden
2. Prioritering av geografiska områden
3. Prioritering av ärenden

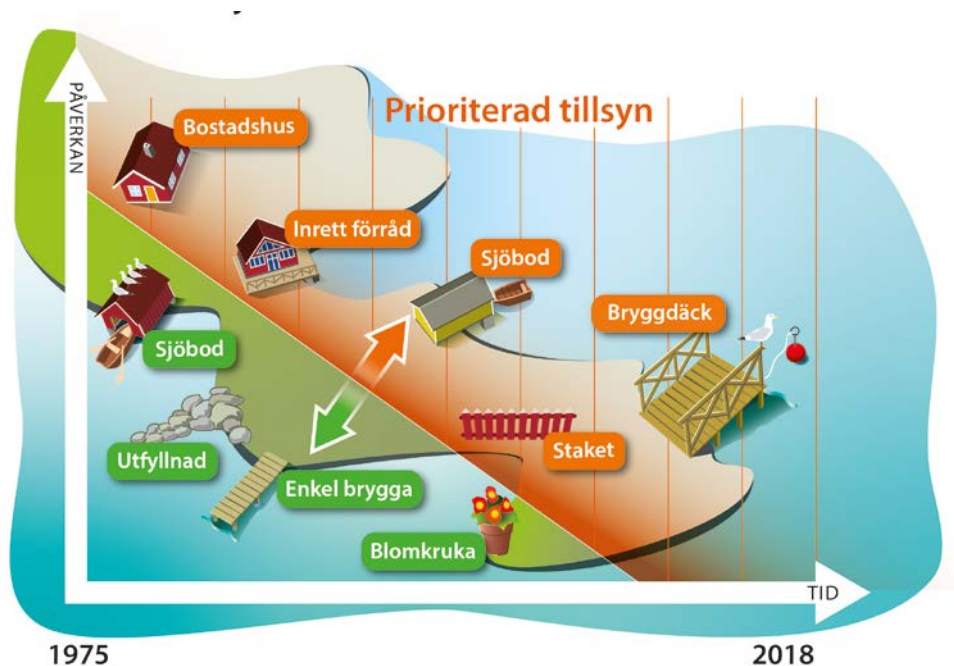
Den översta nivån handlar om att vi utifrån vårt läns förutsättningar väljer att arbeta mer eller mindre med olika verksamhetsområden (strandskydd, artskydd, biotopskydd osv). Den andra nivån handlar om att vi väljer att prioritera vissa geografiska områden med kända problem eller där behovet av rättelse är stort. Den tredje nivån handlar om att prioritera de ärenden som orsakat mest skada och/eller går att utreda till framgång.

Överträdelser av stor betydelse för naturvård och friluftsliv eller som negativt påverkar möjligheten att nå miljömålen, ska hanteras så att rättelse sker snabbt. Hur ett ärende initieras (ett tips eller något vi själva observerat) ska inte vara avgörande för ärendets betydelse. Överträdelser av mindre allvarlig art ska utredas i de fall där det finns förutsättningar att nå rättelse med en begränsad arbetsinsats.

Nya ärenden och överträdelser som har skett på senare tid ska prioriteras framför äldre, där bevisläget och återställning av området kan vara svårare att hantera.

För att få en rimlig arbetsbörda ska målsättningen vara att inte ha fler öppna tillsynsärenden per 100 % tillsynstjänst än ca 30 st. Detta ska ses som en indikation på att omfördelning av ärenden kan behöva vidtas.

I ärenden där överträdelsen inte bedöms ha stor betydelse ur naturvårdssynpunkt, eller där vinsten av vårt agerande bedöms bli liten jämfört med de resurser vi behöver lägga på ärendet, ska ärendet avskrivas med stöd av mall för avskrivningsbeslut. På detta sätt använder vi huvudsakligen våra resurser där behovet av tillsyn är störst, samtidigt som mindre resurser går åt där tillsynsbehovet ur naturvårdssynpunkt är mindre. Storlek, utformning och platsen avgör vilken prioritet ett ärende har. Ärenden som uppkommit av en annan myndighets ställningstaganden ska inte drivas. Undantag kan göras i enskilda fall om naturvårdskonsekvenserna skulle bli stora.

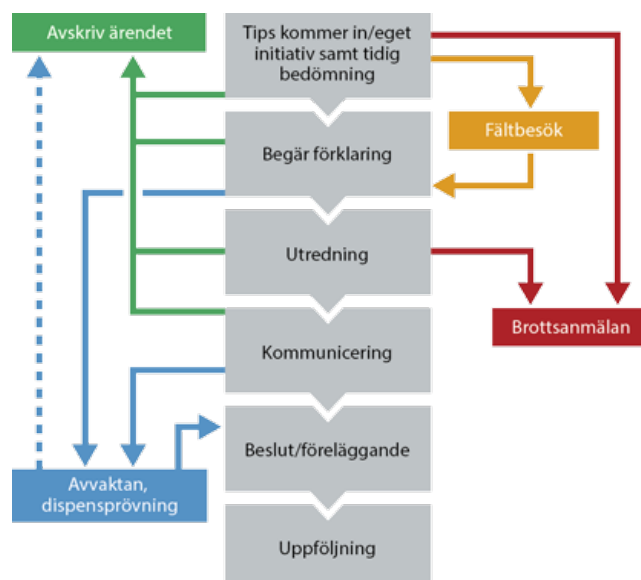
Bildtext. Ovanstående diagram illustrerar hur tillsynsärenden ska prioriteras. Ju mer påverkan på naturvärden som en överträdelse orsakat, desto mer prioriterat att driva tillsynen. Men om bevisläget är för svårt (oftast sammankopplat med tid) och påverkan på naturvärden är relativt liten, då ska tillsynen inte prioriteras. Den gröna pilen som pekar neråt i diagrammet ska illustrera särskilda omständigheter som kan föranleda att tillsynen ska prioriteras mer, t ex särskilt höga naturvärden. Den röda pilen illustrerar det motsatta att tillsynen inte kan prioriteras, t ex otydliga och oklara myndighetsbesked tidigare till den som gjort överträdelsen.

Genom bra förebyggande tillsyn kan vi förhoppningsvis styra undan en del kontrollerande tillsyn. Därför ska förebyggande tillsyn prioriteras.

Informationen på webben ska ses över regelbundet, i syfte att förhindra onödiga överträdelser mot naturvårdslagstiftningen. Det är också bra förebyggande tillsyn att Länsstyrelsens arbete uppmärksammas i media och att ärenden vid överklagan till mark- och miljödomstolen utfaller till Länsstyrelsens fördel.

Hantering av ärenden

Miljösamverkan Sveriges handläggars stöd för grön tillsyn ska vara grundmodellen för ärendehantering i kontrollerande tillsyn. Den finns tillgänglig via hemsidan och innehåller vägledning i de olika stegen som ska tas i ett tillsynsärende.

Bildtext. Schematisk bild över Miljösamverkan Sveriges handläggarstöd för grön tillsyn

Tillsynsområden

Tillsyn i skyddade områden (515)

Tre enheter på naturavdelningen är involverade i tillsynen över skyddade områden. Det är enheten för naturärenden och kontoren vid Kosterhavet samt Hornborgasjön. Naturärenden har hand om fysiska åtgärder som utförts i strid med föreskrifter och bestämmelser och som kan komma att kräva beslut om förelägganden eller förbud. Kosterhavet och Hornborgasjön har hand om naturvakteri med kontroll och ingripanden i momentana överträdelser såsom beträdnadsförbud, brott mot fiskeföreskrifter, hastighetsöverträdelser, lösspringande hundar, eldning, sågning etc.

Nationalparker, naturreservat

När det gäller reservattillsyn är det främst ingripanden vid Hornborgasjön och Kosterhavets nationalpark, som har ett stort antal besökare, som är aktuellt att prioritera. I de stora reservaten på kusten måste vi ha beredskap för ärenden som gäller t.ex. stora schaktningar och fyllningsåtgärder i strid med föreskrifterna. 30 % av den händelsestyrda tillsynen inom områdesskydd gäller tillsyn inom naturreservat och nationalparker. Det är således angeläget att hitta former för planerad och förebyggande tillsyn som på sikt kan minska den händelsestyrda tillsynen.

Resursneddragningen för 2019 innebär att knappt 300 pd mindre läggs inom denna tillsyn. Neddragningen ska genomföras genom strikt tillämpning av prioriteringsprinciperna ovan samt färre planerade insatser.

Under det kommande året ska tillsynsarbetet som bedrivs från Hornborgasjöns kontor i Skaraborgsdistriktet förstärkas med en utbildad naturvårdsvakt. Ett samarbete med andra naturvårdsvakter, tex vid Kosterhavet, behöver utvecklas.

Tillsynen vid Kosterhavets nationalpark beräknas till 90 pd, varav 20 pd är naturvaksingripanden (händelsestyrd tillsyn). Utöver detta utförs arbete av timanställda och inhyrd kompetens.

Tillsynen vid Hornborgasjön beräknas till 20 pd planerad tillsyn, 5 pd händelsestyrd tillsyn samt 1 pd informationsinsats.

Biotopskydd

Det finns ett förslag om en avgränsad tillsynsinsats gällande biotopskydd i kombination med att kontrollera ängs- och betesmarker som tidigare inventerats.

För den händelsestyrda tillsynen gäller följande prioriteringar:

- Vi prioriterar att ingripa i överträdelser som skett i stenmurar i bra skick.
- Vi prioriterar att ingripa då större öppningar tagits upp i stenmurar, när längre dikessträckor påverkats samt när småvatten fyllts igen.
- Vi prioriterar överträdelser på alléer i öppen mark och med höga naturvärden.

Strandskydd

Ca 100 strandskyddsområden inom Länsstyrelsens ansvar kan betraktas som ”högriskområden” för överträdelser. Sett utifrån de särskilt höga naturvärden som finns i dessa områden är det rimligt att Länsstyrelsens kontrollerande tillsyn blir mer egeninitierad. Inför 2019 prioriteras att slutföra den påbörjade insatsen inom Härskogens landskapsbildsskydd. Inom detta område finns mer att göra därefter. Det är ett område med högt exploateringstryck pga. närheten till Göteborgsområdet och dålig systematisk kontroll längre tillbaka. Därutöver finns alltid ett stort behov av kontroll av Bohuskusten, från Tjörn och norrut.

Tillsynsärenden gällande strandskydd är många, och i dagsläget fler än vad som kan hanteras inom de uppsatta målsättningarna. Särskilt gäller detta för ärenden på Bohuskusten. Därför är vikten av en viss prioritering även mellan olika typer av tillsynsobjekt nödvändig. Sett i stor skala ska i första hand överträdelser med byggnader och bryggor prioriteras. När det gäller bryggor ska sådana som byggts i oexploaterade områden prioriteras högst. Byggnader inom lagligt ianspråktaga tomtplatser kan inte prioriteras.

Överträdelser inom särskilt värdefulla naturområden bör också prioriteras. Inom särskilt problematiska områden, exempelvis tätbebyggda fritidshusområden med många överträdelser, kan det också vara nödvändigt att även arbeta med tomtutökningar och andra typer av anläggningar som är till stor skada för allmänhetens tillgänglighet till strandområden. Mindre anläggningar och anordningar är mer allvarliga nära vattenområdet än längre ifrån. Läget på en olagligt utvidgad tomtplats i förhållande till strand eller stig, får avgöra allvarlighetsgraden på ärendet. Sammantaget bör graden av påverkan på allmänhetens tillgång till strandnära områden och påverkan på biologiska värden vägas in i samband med att ett tillsynsärende öppnas.

Om överträdelser av våra beslut och villkor skett ska ärendet inte prioriteras om det skett inom ianspråktagen tomt eller annars av liten betydelse för allmänhet eller växt- och djurliv. Exempelvis ska mindre försening gentemot två- och femårsregeln inte tas upp som annat än ny prövning.

Avgränsade insatser inom tillsyn över områdesskydd

Med tanke på den resursneddragning vi har att hantera under 2019 så måste planerade insatser begränsas och i samordnas i möjligaste mån. Vi ska sträva efter att delta i gemensamma aktiviteter med Miljösamverkan och Länsstyrelsen men då ska

vi se till att vi deltar med insatser som tillgodoser våra prioriteringar vad gäller verksamhetsområden och geografiska områden. Vi har en långsiktig lista på prioriterade insatser (i kursiv stil nedan), från vilka vi plockar i den mån utrymme ges från år till år. För 2019 ska följande aktiviteter prioriteras:

1. En planerad tillsynsinsats inom länsstyrelsens "Årskalender för tillsyn" (kommunikativt och metodutvecklande). Insatsen kommer göras på följande prioriterade område: insats nr 2, tillsyn över ängs- och betesmarker samt biotopskydd.
2. Miljösamverkan Sveriges nationella tillsynsinsats inom biotopskydd. Kommer att samordnas med "Årskalender för tillsyn".
3. Medverkan i projektet Planerad strandskyddstillsyn, Miljösamverkan Väst. På grund av resursneddragningen kan vi inte medverka i projektet med en egen tillsynsinsats, utan medverkan kommer att bestå av enbart tillsynsvägledning.

Förslag på prioriterade geografiska områden:

1. *Ö-tillsynskampanj inom strandskydd på norra västkusten i samarbete med Kosterkontoret – det finns behov av att kontrollera mer otillgängliga platser utmed norra kusten.*
2. *Tillsyn över ängs- och betesmarker samt biotopskydd – landsbygdsavdelningen har uppmärksammat oss på ev. skador och överträdelser som de upptäckt vid återinventering av ängs- och betesmarker. Överträdelserna kan också gälla biotopskydd inom områdena. 18 objekt. (Jordbiten)*
3. *Härskogen II – fortsättning på strandskyddstillsynsinsats i landskapsbildskyddet. Kontrollen i området är eftersatt sedan många år.*
4. *Natura 2000-områden och strandskyddsområden i Dalsland – det finns indikationer på att det finns ett uppdämt behov av kontroll.*
5. *Kållands skärgårdar – en mindre del av strandskyddstillsyn återstår i området efter en kampanj sommaren 2015. Kållands skärgårdar ska omvandlas till naturreservat och behöver gås igenom dessförinnan.*
6. *Strandskyddsområdet inom Gullmarns naturreservat – tillsynsveckan 2016 avslöjade att det finns ett uppdämt behov av kontroll.*
7. *Campingar inom strandskyddat område företrädesvis på västkusten – det är känt sedan många år att vissa campingar har brett ut sig utan att ha stöd för detta i detaljplan eller med dispenser.*
8. *Förebyggande tillsyn över överträdelser av föreskrifter till naturreservat – en tredjedel av den händelsestyrda tillsynen gäller överträdelser inom naturreservat. Något skulle behöva göras för att motverka den relativt höga andelen händelsestyrt. Tänkbara åtgärder kan vara inventering av vad tillsynen handlat om genom åren och därefter en kontakt med förvaltning om relevanta åtgärder, riktat utskick och/eller plocka ut de viktigaste reservaten.*

Tillsynsvägledning

Tillsynsvägledningen har sin egen plan men eftersom den i huvudsak berör strandskydd tas det upp här. Det är i huvudsak handläggare som jobbar med strandskyddstillsyn som också ska utföra tillsynsvägledning gentemot kommunerna. Behovet är stort och det inkräktar på den tid som finns för egen tillsyn. Aktiviteter som bör genomföras är:

- Projektmedverkan i Planerad strandskyddstillsyn, Miljösamverkan Väst
- Uppbyggnad av vägledning/samarbetsyta om grön tillsyn på Tillsynsportalen Väst
- Uppföljning kommunal strandskyddstillsyn (påbörjat 2018)
- Delregionala träffar (medverkan)
- Inventera vår vägledning via e-post och telefon för uppföljning, utvärdering och förbättringar
- Vägledning om skyddsvärda träd till kommunerna.

Därutöver sker mycket vägledning via telefon och e-post kontinuerligt. Besök hos enstaka kommuner kan också vara aktuellt.

Anmälan om skötsel av jordbruksmark (5232)

Vid nedläggning av jordbruksmark ska en anmälan ske till Länsstyrelsen. Dessa anmälningar är en form av samråd och förebyggande tillsyn, i syfte att skydda landskapsbilden, odlingslandskapet och de värden som finns förknippade med det. Verksamheten är helt och hållet **händelsestyrd** och består enbart av **inkommande ärenden**. Landsbygdsavdelningen har sedan årsskiftet tagit över denna tillsyn men vi kommer att fortsätta stötta i ärenden och i de fall där det blir fråga om förbud, kommer vi ta över ärendet. Vi räknar med något mindre arbete än tidigare år.

Samråd (525)

Trenden är att antal **inkommande ärenden** ökar, men vi har ambitionen att bryta denna trend genom att styra över fler ärenden till egenkontroll, alltså att den information som finns på hemsidan ska få fler företag och organisationer, företrädesvis de som håller på med underhållsröjningar, markkabel och tävlingar och andra friluftssarrangemang, kan kontrollera själva att de inte orsakar väsentliga förändringar av naturmiljön vid åtgärder. Således räknar vi med en minskad tidsåtgång, träffa elbolagen i ett möte. Den enda avgränsade insats som ska göras är ett möte med elbolagen för att få fler företag att genomföra egenkontroll. I övrigt inga ytterligare **avgränsade insatser** pga. resursneddragningen.

Avgränsade insatser inom samråd

1. Möte med elbolagen

Tillsyn över givna dispenser och tillstånd (526)

Tillsynen handlar om att följa upp givna dispenser och tillstånd så att villkor följs och att kompensationer utförs som bestämt. Tillsynsområdet har varit kraftigt nedprioriterat, men vi bedömer att initiativ nu behöver tas för att långsiktigt skapa en strukturerad ordning för att kontrollera en viss mängd av de ca 700 tillstånd- och dispensbeslut som tas årligen. Det är inte alla beslut som ska kontrolleras utan

endast de där villkorsöverträdelserna kan innebära stor skada på naturmiljön. Det gäller villkorade kompensationsåtgärder för biotopskydd och villkor om tomtplats-avgränsning i strandskyddsbeslut.

Avgränsad insats inom tillsyn över givna dispenser och tillstånd

1. Strukturerade kontroller av givna dispenser och tillstånd som leder till att skapa en långsiktig ordning för denna typ av tillsyn (kan också genomföras inom "Årskalender för tillsyn").

Tillsyn över artskydd (527)

Tillsynsområdet omfattar förebyggande och kontrollerande tillsyn över fridlysta arter och arter som är skyddade enligt art- och habitatdirektivet. Det omfattar också tillsyn över konservatorer, förevisning samt handeln med vilda djur och växter (CITES).

Fridlysta arter

Ambitionen ska vara att förebygga hot mot fridlysta arter med förebyggande tillsyn genom samråd 12:6 och informationsinsatser. Kontrollerande tillsyn sker i de fall där Länsstyrelsen får kännedom om olagligheter (**inkommande ärenden**). Under 2014 användes en av tillsynsveckorna för att följa upp hur villkoren i artskyddsbesluten hade följts. Det vanligaste felet var att återrapportering inte gjordes. Några förändringar i rutiner har gjorts med anledning av den tillsynsveckan.

CITES-reglerna

Det finns resurser för fem egeninitierade tillsynsbesök under 2019 bland de 43 **återkommande objekten** inom detta område (22 st. handel 26 § AFO, 9 st. preparering 35 § AFO, 12 st. förevisning 40 § AFO).

Kontroll av artförteckningar för tillståndsgivna verksamheter ska ske. Detta ingår i de **återkommande objekten** som planerad tillsyn. Därutöver kan även icke-tillståndspliktiga verksamheter som bedriver handel med djur i länet bli föremål för tillsyn. **Avgränsade insatser** som planeras för 2019 är besök på djurmässor med information om artskydd samt kontrollerande tillsyn, sökning på internet om olaglig handel samt framtagning av informationsmaterial.

Sammantaget för den planerade artskyddstillsynen som gäller förevisning och handel av vilda djur inklusive granskning av förteckningar beräknas antalet arbetsdagar uppgå till ca 45 dagar för 2019.

Därutöver räknar vi med 10 pd för händelsestyrd tillsyn (**inkommande ärenden**) i form av telefonanmälningar av försäljning av CITES-listade djur och produkter samt tips om överträdelser över CITES-reglerna.

Rovdjur

Tillsyn över de stora rovdjuren redovisas på två olika verksamheter; 218* (jakttillsyn) och 511* (information) 527* (tillsyn CITES och illegal jakt) används inte i praktiken.

Under 2019 fortsätter arbetet med information om rovdjur ungefär som det gjort under senare år. Vårt uppdrag är att öka kunskapen om och acceptansen för rovdjur hos allmänheten och förvalta rovdjuren så att vi i länet har långsiktigt livskraftiga stammar i god samexistens med människor. För att uppnå dessa mål kommer vi

bland annat att utbilda fler lärare att använda rovdjurslådan, låna ut rovdjurslådorna till de olika skolorna, under skollov och helger visa rovdjurslådan på publika platser som exempelvis djurparkerna, Universeum, Naturhistoriska museet, marknader och mässor, ge ut fyra nyhetsbrev, hålla webben uppdaterad, kommunicera med media och allmänhet vid angrepp och varg nära människor samt informera vid olika föreningsmöten och utbildningar.

Tillsyn av vilthägn och stängsel (528)

Vilthägn

Länet har 184 registrerade vilthägn varav några är aktiva och innehåller vilt medan ett antal definieras som vilande (hägnägaren har signalerat att vilt åter kommer att hållas på sikt). Några hägn är ej ännu uppförda trots meddelat tillstånd.

Planerad tillsyn av återkommande objekt sker genom platsbesök. Cirka hälften av besöken är oanmälda (mer tidseffektivt) och hälften med kort föranmälan. Ofta utförs även djurskyddskontroll vid tillsynstillfället. Tillsyn sker vid förnyelse av tillstånd och är oftast planerad. Vid enstaka tillfällen sker tillsyn även av hägn vars tillstånd inte behöver förnyas. Vid enstaka tillfällen sker tillsyn händelsestyrt (**inkommande**), efter tips från allmänheten.

Stängsel

Länsstyrelsen har noterat ett ökat intresse för allemansrättsliga frågor. Förfrågningar om allemansrätten per telefon och e-post är många. Oftast stannar förfrågningarna vid upplysningar och goda råd, men ibland uppdragas också händelser som föranleder Länsstyrelsens ingripande med föreläggande om stängselgenombrott. Enstaka sådana **inkommande ärenden** handläggs efter tips och misstanke om överträdelser.

Summering

Sammantaget borde **5,4 årsarbetskrafter** (åa) kunna läggas på tillsynsverksamhet under år 2019. Planeringen är gjord utifrån utgångspunkten att det är ca två åa mindre jämfört 2018 (då planerades för 7,9 åa). Resursbehovet för 2019 bedöms dock vara 13,6 åa för att tillsynen ska kunna fullgöras enligt behovsutredningen. Den största differensen mellan behov och plan för 2019 ligger i tillsyn över skyddade områden där ungefär två tredjedelar av behovet fattas.

Den neddragning av resurser som blivit följden av budgeten som beslutades av riksdagen i december 2018 innebär alltså 440 pd mindre i denna plan jämfört 2018 års plan. Neddragningen läggs på färre planerade insatser inom tillsyn över områdesskydd, effektivisering i hantering av händelsestyrd tillsyn inom områdesskydd (prioriteringsgrunder tillämpas strikt), effektivisering i hantering av samråd om kablifiering och inga planerade insatser på tillsyn över fridlysningsregler.

Ovanstående planerade neddragning kan illustreras så här i siffror:

	Plan 2018 (pd)	Plan 2019 (pd)	Differens (pd)
5150* övergripande tillsyn om- rådesskydd	40	30	-10
5151* händelsestyrd tillsyn områdesskydd	400	300	-100
5152* planerad tillsyn områ- desskydd	350	180	-170
525* samråd	460	310	-150
52721 artskydd fridlysning pla- nerad tillsyn	10	0	-10
Summa	1260	820	-440

När det gäller tillsyn inom områdesskydd så fattas ungefär två tredjedelar av det beräknade behovet. Det är den återkommande tillsynen över naturreservat som får stå tillbaka i hög grad. Endast några enstaka strandskyddsområden kan hinnas med i den planerade tillsynen fastän det finns ca 100 områden som skulle behöva återkommande besök. Förebyggande tillsyn i form av avgränsade informationsinsatser skulle kunna motverka överträdelser, särskilt inom strandskydd, hinner vi inte med

Att kontrollera åtminstone stickprovsvis beslut om nedläggning av jordbruksmark, dispenser och tillstånd inom områdesskydd, dispenser för artskydd och tillstånd vilthägn prioriteras ned genomgående. Det totala behovet där är ungefär 414 pd, men i årets planering finns endast 106 pd avsatt för sådan kontroll. Då är det främst en mindre insats på kod 526, samt vilthägn och CITES-verksamheter.

Avgränsade insatser i form av att utveckla information på tex hemsida, media, medverka vid utställningar och mässor, möten med specifika målgrupper och tillsynskampanjer för generella områdesskydd, uppsökande kontroller inom CITES mm är sådant som inte kan utföras i tillräcklig utsträckning. Detta är ofta olika former av avgränsade projekt som kräver särskilda resurser för att starta igång. Där har vi svårigheter att bli effektiva.

Tillsynsplan Vattenskyddsområden 2019

Tillsyn av vattenskyddsområden

Länsstyrelsen har fått förstärkta anslag för att långsiktigt säkra en hållbar dricksvattenförsörjning och under 2018 har vi ökat arbetet med skydd av dricksvatten. Under 2019 innebär detta bland annat ökade tillsynsinsatser.

Händelsestyrd tillsyn av vattenskyddsområden (5161)

Den händelsestyrda tillsynen som Länsstyrelsen bedriver inom området gäller främst överträdelser av föreskrifter som anmäls till myndigheten samt om att svara på frågor som kommer in. Den händelsestyrda tillsynen planeras bli 10 persondagar.

Planerad eller egeninitierad tillsyn av vattenskyddsområden (5162)

Den planerade tillsyn av vattenskyddsområden som Länsstyrelsen utför utgörs främst av information till kommuner och enskilda. Planen för 2019 är att träffa ca en tredjedel av länets kommuner och se över behovet av tillsyn i de specifika fallen. Efter behov utförs särskilda tillsynsinsatser i form av information eller inspektioner, 10 persondagar väntas läggas på detta under året.

Tillsynsplan vattenverksamhet och dumpning 2019

Inledning

Den operativa tillsyn som vattenavdelningen ansvarar för utgörs av följande områden enligt miljötillsynsförordningen (2011:13)

- 2 kap. 8 § punkt 1 vattenskyddsområden som beslutats av Länsstyrelsen.
- samt 19 § punkt 3 vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken.
- samt 28 § punkt 1 miljötillsynsförordningen. ”Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen i fråga om sjöfarten och luftfarten när det gäller sådan dumpning och förbränning av avfall som regleras genom 15 kap. 27-29 §§ miljöbalken.”

Enligt miljötillsynsförordningen finns möjlighet för Länsstyrelsen att överlåta tillsynsuppgiften om vattenskyddsområden till kommunerna, vilket skett för 17 av länets kommuner.

Övergripande mål för vattenavdelningens operativa tillsyn

Vi ska styra mot en väsentlig del förebyggande och/eller planerad tillsyn. På sikt ska vi nå relationerna 40/60 (förebyggande/kontrollerande) och 25/75 (planerad/händelsestyrd).

Mål för 535 -Mått och målvärden:

- Effektiv handläggning av ärenden
- Handläggningstid för inkomna ärenden om anmälningspliktig vattenverksamhet ska för minst 90 % av ärendena vara under 180 dagar.
- Antal äldre påverkningbara ärenden ska vara noll.
- Minst 10 % initiativärenden av samtliga tillsynsärenden.
- Minst 10 % av arbetstiden ska ligga på planerad tillsyn.
- Rättssäker handläggning
- Minst 80 % av överklagade tillsynsärenden ska stå sig i högre instans.

Konsekvensen av 2019 års resurstilldelning kan göra det svårare att uppnå målen för handläggningstid.

Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser

Det råder diskrepans mellan behov och resurser när det gäller tillsynsverksamheten. Därför måste prioriteringar göras i alla delar av tillsynen och detta är utgångspunkten för denna plan. Vattenavdelningens plan för miljötillsyn under 2019 beräknas uppgå till 11,7 årsarbetskrafter (åa). Behovet av operativ tillsyn har beräknats till 22,3 åa. I siffrorna ingår nästan en hel tjänst på ärendeservice för

diarieföring av tillsynsärenden. Skillnaden mellan behovet och tillgängliga resurser uppgår till 10,6 åa, vilket betyder att tillsyn måste prioriteras ned.

Syftet med miljöbalken, miljömålen och EG-direktiv får utgöra grund för prioriteringarna. Detta för att kunna jobba effektivt med de viktigaste frågorna med de begränsade personalresurser som står till buds.

Avdelningschefen har det fulla ansvaret för genomförandet av tillsynsplanen och då även de prioriteringar som är nödvändiga att göra. Ansvarsfördelningen är fastlagd i arbetsordning och beslutsansvaret (delvis delegerat) i handlägningsordningen.

Förebyggande/kontrollerande och planerad/händelsestyrd tillsyn

Vattenavdelningens tillsyn bör till väsentliga delar ligga på förebyggande tillsyn, d.v.s. rådgivning, samråd och riktad information. I övrigt ska misstänkta överträdelser av betydelse snabbt utredas och om befogat fortsatta åtgärder vidtas (föreläggande och brottsanmälningar). Utöver att hantera tips från allmänheten finns ett behov av egeninitierad tillsyn/planerad tillsyn. För en fullgod kontrollerande tillsyn behövs Länsstyrelsens egna initiativ för att hitta och beivra fler överträdelser. Ambitionen är att lägga mer tid på planerad tillsyn i relation till händelsestyrd tillsyn – både vad gäller förebyggande och kontrollerande tillsyn. Tillsynskampanjer är exempel på planerad tillsyn.

Det finns också ett visst behov av tillsyn av beviljade tillstånd och dispenser. Det är i dagsläget av mycket liten omfattning. Även denna tillsyn är dock viktig för att upprätthålla respekten för myndighetsbeslut.

Hur vi prioriterar

Överträdelser av stor betydelse för naturvärden eller som negativt påverkar möjligheten att nå miljömålen, ska hanteras så att rättelse sker snabbt. Hur ett ärende initieras (ett tips eller något vi själva observerat) ska inte vara avgörande för ärendets betydelse. Överträdelser av mindre allvarlig art ska utredas i de fall där det finns förutsättningar att nå rättelse med en begränsad arbetsinsats.

Nya ärenden och överträdelser som har skett på senare tid ska prioriteras framför äldre, där bevisläget och återställning av området kan vara svårare att hantera.

För att få en rimlig arbetsbörda ska målsättningen vara att inte ha fler öppna tillsynsärenden per 100 % tillsynstjänst än ca 15-25 st. Detta ska ses som en indikation på att åtgärder kan behöva vidtas.

I ärenden där överträdelserna inte bedöms ha stor betydelse ur vattenvårdssynpunkt, eller där vinsten av vårt agerande bedöms bli liten jämfört med de resurser vi behöver lägga på ärendet, ska ärendet avskrivas med stöd av mall för avskrivningsbeslut. På detta sätt använder vi huvudsakligen våra resurser där behovet av tillsyn är störst, samtidigt som mindre resurser går åt där tillsynsbehovet ur vattenvårdssynpunkt är mindre. Storlek, utformning och platsen avgör vilken prioritet ett ärende har. Ärenden som uppkommit av en annan myndighets ställningstaganden ska inte drivas. Undantag kan göras i enskilda fall om vattenvårdskonsekvenserna skulle bli stora.

Genom tillsynsvägledning och bra förebyggande tillsyn kan vi förhoppningsvis styra undan en del kontrollerande tillsyn. Därför ska förebyggande tillsyn prioriteras.

Informationen på webben ska ses över regelbundet, i syfte att förhindra onödiga överträdelser mot regelverken. Det är också bra förebyggande tillsyn att Länsstyrelsens arbete uppmärksammas i media och att ärenden vid överklagan till mark- och miljödomstolen utfaller till Länsstyrelsens fördel.

Tillsyn av vattenverksamhet

Övergripande inom tillsyn av vattenverksamhet (5350)

Arbetsledning och annat övergripande arbete uppskattas till 300 persondagar.

En tillsynsvecka planeras. En tvådagars teknikresa ska genomföras med bland annat studier på plats av några utförda ärenden. Om behov finns kommer en särskild arbetsvecka för äldre ärenden att planeras in.

Anmälan enligt 11 kap. 9a § § (53511)

Tidsåtgången beräknas till 1180 persondagar vilket är en ambitionssänkning jämfört med föregående år till följd av rådande budgetläge. Den förebyggande tillsynen är i hög grad händelsestyrd av inkommande anmälningar om vattenverksamhet. Anmälningar om anläggande av våtmarker går in under denna VÄS-kod.

Anmälan enligt 11 kap. 15 § (53512)

Tidsåtgången beräknas till 35 persondagar.

Planerad eller egeninitierad tillsyn av markavvattning (53521)

Den planerade/egeninitierade tillsynen av markavvattning kommer vara lågt prioriterad till följd av rådande budgetläge 2019. Insatsen under 2019 beräknas till 12 persondagar jämfört med föregående års tillsynsplan som låg på 25 persondagar. Behovet anses dock vara större och inriktningen förväntas ändå vara något ökande under kommande år.

Planerad eller egeninitierad tillsyn av dammsäkerhet (53522)

Tillsynsplanen för den planerade och egeninitierade tillsynen gällande dammsäkerhet har beräknats utifrån den arbetsplan som finns framtagen för implementeringen av dammsäkerhetsförordningen. Då Länsstyrelsen ska besluta om vilken säkerhetsklass respektive objekt tillhör mellan 2015-2018. Dammsäkerhetsförordningen ställer också högre krav på Länsstyrelsens egeninitierade löpande tillsyn på objekt som redan fått en säkerhetsklass.

Under 2018 har åtta dammanläggningar placerats i en dammsäkerhetsklass och 21 dammanläggningar beslutats som dammanläggningar utan klass (U). Arbetet med att besluta om dammsäkerhetsklassning kommer att fortsätta under 2019 och beräknas även slutföras under 2019. Under 2018 har informationsinsatser utförts riktade mot dammägare. En gemensam informationsinsats för alla dammägare med säkerhetsklassade dammar i Västra Götalands län utfördes i november 2018. Liknande informationsinsats kommer ske under 2019.

Under 2018 genomfördes 9 stycken tillsynsbesök på dammanläggningar varav 6 stycken var egeninitierade och 3 stycken händelsestyrda. Arbetsgruppen har som mål att utföra tillsyn på majoriteten av de säkerhetsklassade dammarna under 2019. Totalt har hittills (2018-12-14) 34 dammanläggningar tilldelats en

dammsäkerhetsklassning i Västra Götalands län och 53 dammanläggningar har beslutats som dammanläggningar utan klass (U). Den planerade och egeninitierade tillsynen rörande dammsäkerhet förväntas omfatta 320 persondagar under 2019. I detta inkluderas bland annat resurser för att utveckla en systematisk tillsyn, informationssäkerhet samt granska årsrapporter etc.

Planerad eller egeninitierad tillsyn av övriga vattenverksamheter (53523)

Tillsynen uppskattas totalt till 370 persondagar. Jämfört med föregående års tillsynsplan på 1000 persondagar blir det således en ambitionssänkning i den egeninitierade tillsynen av övrig vattenverksamhet med 630 persondagar. Det är i huvudsak en följd av 2019 års budget.

Inom projekt miljöanpassad tillsyn, tillsyn av vattenkraft, uppskattas tiden under 2019 till 150 persondagar. Arbetet inom miljöanpassad tillsyn kommer under 2019 fokusera mer på arbetet som följer av införandet av den nationella planen vilket innebär att mindre tid läggs på den egeninitierade tillsynen och mer på den händelsestyrda tillsynen respektive prövning.

Granskning av kontrollprogram för tillståndsgivna vattenverksamheter samt tillsyn stora projekt i framförallt Göteborgsområdet (Västlänken, Göteborgshamn m.fl.) är utöver miljöanpassad tillsyn i huvudsak det som det planeras läggas tid på i den egeninitierade tillsynen för övrig vattenverksamhet under 2019. Tiden planeras till ca. 220 persondagar.

Händelsestyrd tillsyn av markavvattning (53531)

Den händelsestyrda tillsynen av markavvattning uppskattas till 25 persondagar och detta förväntas öka något kommande år.

Händelsestyrd tillsyn av dammsäkerhet (53532)

Normalt sett sker få tillbud kopplade till dammsäkerhet i länet. Den brådskande händelsestyrda tillsynen med koppling till dammsäkerhetsarbetet beräknas under 2019 vara så låg som 5 persondagar, vilket är en uppskattning utifrån den tid som gått åt under 2012 – 2018 med förhoppning om att tillbuden fortsatt ska vara få och mindre allvarliga, som ett resultat av den planerade tillsynen som utförts de senaste åren.

Händelsestyrd tillsyn av övriga vattenverksamheter (53533)

Under 2019 planeras tidsåtgången för händelsestyrd övrig tillsyn av vattenverksamheter som i hög grad består av inkomna klagomål och tillbud bli lägre än utfallet för 2018. Det beror på rådande budgetläge. Planen är att totalt 300 persondagar kommer att läggas på denna VÄS.

Inkommande klagomål granskas, dock finns inte tillräckligt med resurser för att alla inkomna klagomål ska kunna utredas tillräckligt grundligt. Av de överträdelser som anmäls prioriteras de åtgärder som olovligen gjorts inom särskilt värdefulla och känsliga områden och som riskerar att eller har orsakat större skada. Projekt miljöanpassad tillsyn kommer till viss del att öka sin tid på händelsestyrd tillsyn i samband med arbete i och med införandet av den nationella planen. Regeringen har beslutat om kompletterande bestämmelser till propositionen om vattenmiljö och vattenkraft. Den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2019. Lagen innebär att alla vattenkraftverk som i dag producerar el, relaterade reglerdammar eller nedlagda vattenkraftverk som ursprungligen byggdes för att producera el, ska ha

moderna miljövillkor. Ägare till vattenkraftverk som saknar moderna miljövillkor för verksamheten måste skaffa tillstånd i enlighet med miljöbalken. Det kommer att kunna ske via en nationell plan för miljöprövning av vattenkraften eller att ägarna ansöker om prövning direkt hos mark- och miljödomstolen. Ägarna, de som ingår i den nationella planen, har möjlighet att ansöka om viss ekonomisk ersättning från Vattenkraftens miljöfond Sverige AB för kostnader för omprövning, miljöåtgärder och produktionsförluster.

Planerad egeninitierad tillsyn dumpningsdispenser (5666)

Tillsynen uppskattas till 2,5 persondagar.

Göteborgs Hamns AB och Trafikverket har dispens för att nyttja dumpningsplatsen vid Vinga för större dumpningar. Tillsynen består av samordning och uppföljning av själva dumpningen, kontroll av miljöeffekterna runt dumpningsplatsen/dumpningsplatserna, inläsning av miljörapporter och SPI - undersökningar och bedömning av lämpligheten till fortsatt nyttjande av dumpningsplatserna måste ske.

Ett kontinuerligt arbete sker vidare med utformning av mallar, rutiner och hemsida. Vidare sker årlig rapportering av dumpningsdispenser till HaV.

Händelsestyrd tillsyn dumpningsdispenser (5667)

Tillsynen uppskattas till 5 persondagar.

Den händelsestyrda tillsynen som utövas av Länsstyrelsen över dumpningsdispenser är skrivbordstillsyn innefattande meddelande om planerad och slutförd dumpning, hantering av tippningsjournaler, meddelande om otillåten dumpning, kontinuerlig uppdatering av kontrollprogram samt uppföljning och frågor kring dispenser.

Vattenavdelningens tillsyn uttryckt i person dagar och årsarbetskrafter

VÄS	Aktivitet	Behov 2019 (pd)	Prioriterad tillsyn 2019 (pd)	Utfall 2018
5161	Händelsestyrd tillsyn vattenskyddsområden	5	10	2
5162	Planerad tillsyn vat- tenskyddsområden	85	10	4
5350	Övergripande inom tillsyn vattenverksam- het	340	300	299
53511	Anmälan enligt 11 kap. 9a §	1400	1180	1417
53512	Anmälan enligt 11 kap. 15 §	35	35	35
53521	Planerad/egeninitierad tillsyn av markavvatt- ning	280	12	20
53522	Planerad/egeninitierad tillsyn av dammsäker- het	320	320	138
53523	Planerad/egeninitierad tillsyn övrig vatten- verksamhet	1850,54	370	766
53531	Händelsestyrd tillsyn av markavvattning	30	25	12
53532	Händelsestyrd tillsyn av dammsäkerhet	5	5	3
53533	Händelsestyrd tillsyn av övrig vattenverk- samhet	517,5	300	449
5666	Planerad egeninitierad tillsyn dumpningsdis- penser	25	2,5	0
5667	Händelsestyrd tillsyn dumpningsdispenser	5	5	4
Summa dagar		4898,04	2574,5	3149
Summa åa		22,3	11,7	14,3

Slutsatser och konsekvenser

Vattenavdelningen planerar att lägga mindre tid på tillsyn under 2019 än under 2018 vilket i huvudsak beror av rådande budgetläge.

Vattenavdelningens bedömda resursbehov för tillsyn motsvaras av ytterligare 10,6 årsarbetskrafter under 2019 för att leva upp till de krav som följer med tillsynsuppdraget. Skillnaden mellan behov och tillgängliga resurser är särskilt stor för den planerade/egeninitierade tillsynen som prioriteras ned på grund av begränsade resurser. Avvägningar och prioriteringar av verksamheten bedöms leda till att miljöpåverkan begränsas.

Konsekvenserna av underskottet av resurser bedöms leda till att det tar betydligt längre tid i anspråk att nå en godtagbar vattenkvalité och att de av Riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen nås.

Tillsynsplan Miljöskydd 2018

Inledning

Tillsynen genomförs i huvudsak av Enheten för miljötillsyn, Miljöskyddsavdelningen. Sammantaget beräknas 2019 års tillsynsverksamhet inom miljöskydd uppgå till **13,1 årsarbetskrafter** under kända förhållanden.

Behovet av operativ tillsyn beräknas vara 21,2 årsarbetskrafter jämfört med 19,7 åa 2018. Detta beror framför allt på att tillsynen enligt 9 kap miljöbalken för infrastrukturprojektet Västlänken till viss del hamnat på Länsstyrelsen (ca 1 åa). Dessutom har behovet för tillsyn av Gränsöverskridande avfallstransporter ökat då det ställs större och större krav på bemanning och tillgänglighet.

På grund av kraftigt minskad budget för miljötillsynen inför 2019 jämfört med 2018 så har neddragningar behövts göras av de resurser som avsätts för tillsynen. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2019 uppgår till ca 8 årsarbetskrafter. Den totala differensen mellan resursbehovet för tillsyn och planerad tillsynstid har ökat betydligt jämfört med 2018 (resursbrist 5,6 åa), på grund av att tidigare tilldelade extra resurser från regeringen i och med nuvarande budget har dragits tillbaka. Samtidigt har alltså resursbehovet ökat.

Differensen är även fortsatt stor mellan behov och avsatta resurser för tillsyn enligt lagen om allmänna vatten och avloppstjänster.

Övergripande mål för den operativa tillsynen

För Enheten för miljötillsyn och därmed tillsynsverksamheten inom miljöskyddsområdet gäller följande övergripande mål:

- Vi har arbetssätt som ger en god samverkan med andra sektorer/avdelningar/enheter/myndigheter
- Genom konkurrensneutral, transparent och effektiv tillsyn och prövning skapar vi förutsättningar för ett hållbart näringsliv.
- Vår ärendehantering och vägledning leder till att miljömålen nås.
- Tillsynsvägledning med tydlig nytta för kommunerna

Mål för handläggningstider inom tillsynen

Det finns uppsatta mål för tre ärendeslag inom miljötillsynen. Dessa är gemensamma inom hela landet.

VÄS	Ärendeslag	Mål 2019 (dagar)
5558	Anmälan om ändring av tillståndspliktig verksamhet	75
5622	Ansökan om tillstånd till transport av avfall och farligt avfall	40
5662	Anmälan om transport av avfall och farligt avfall	30

Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser.

Då det råder stor skillnad mellan behov och resurser när det gäller tillsynsverksamheten måste prioriteringar göras. Identifierade risker samt tvingande bestämmelser i EG-direktiv utgör en grund för prioriteringarna. Vår ambition är att jobba effektivt med de viktigaste miljö- och hälsoskyddsfrågorna. För att underlätta arbetet ska vi under året arbeta mer med rutiner, mallar etc. så att detta är uppdaterade, kända och använda.

Tillsyn för att förhindra allvarliga kemikalieolyckor, VÄS-kod 458

Miljöskyddsavdelningen arbetar med tillsyn vid verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen. Målsättningen är att förebygga och begränsa allvarliga kemikalieolyckor. I länet finns 102 anläggningar som omfattas av Seveso-lagstiftningen, 33 på högre kravnivå (HK) och 73 på lägre kravnivå (LK), varav 45 bergtäkter. Av dessa har Länsstyrelsen även tillsynen enligt 9 kap miljöbalken på flertalet av verksamheterna på högre kravnivå och drygt ett tiotal av verksamheterna på lägre kravnivå.

Samverkan sker internt på länsstyrelsen med enheten för samhällsskydd och beredskap (ESB) som ansvarar för tillsynen över kommunernas skyldigheter inom Sevesoområdet. Samarbete sker externt med främst räddningstjänsten och berörda kommuner, som har uppgifter inom angränsande lagstiftningar.

Det finns krav på ett separat tillsynsprogram för respektive Sevesoverksamhet. Tillsynsprogrammen ligger till grund för den övergripande tillsynsplan som tas fram årligen. Sevesotillsynen planeras och följs upp årligen genom en särskild tillsynsplan i samverkan med berörda handläggare på länsstyrelsen. Rapportering av bl.a. tillsynsaktiviteter sker via Sevesodatabasen (Sefari) till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Under 2019 kommer arbetet fortsatt att fokusera på handläggning av ärenden som en följd av implementering av Seveso III direktivet, granskning av nyinkomna säkerhetsrapporter, anmälningar och handlingsprogram samt tillsynsbesök.

Planerad tillsyn:

I den planerade tillsynen ingår dels granskning av säkerhetsrapporter, anmälningsärenden m.m. och dels planerade tillsynsbesök. Anläggningar på den högre kravnivå lämnar in säkerhetsrapport minst vart 5:e år eller i samband med tillståndsprövning enligt miljöbalken. Anläggningar på den lägre kravnivå ska på motsvarande sätt lämna in ett handlingsprogram. Anläggningar på högre kravnivå ska normalt besökas varje år. Anläggningar på lägre kravnivå ska besökas vart 3-5:e år.

Händelsestyrd tillsyn:

Den händelsestyrda tillsynen handlar oftast om uppföljning av inträffande incidenter och olyckor, men även förändringar vid anläggningarna kan motivera en utökad tillsyn. Den händelsestyrda tillsynen har hittills varit av relativt stor omfattning, vilket kan förklaras av att länet hyser många stora och komplexa anläggningar där förändringar är vanliga och där olyckor kan få allvarliga konsekvenser för hälsa och miljö.

Tillgängliga resurser jämfört med behovet

För att genomföra planerad tillsyn enligt gällande riktlinjer avsätts **ca 460 pd** för Sevesotillsyn 2019. Av denna tid avsätts ca 50 pd för samordning och utveckling samt samverkan med andra myndigheter.

Begränsad tid är inplanerad för den händelsestyrda tillsynen. De resurser som därutöver behövs till denna tillsyn kommer istället att tas från den planerade tillsynen och påverka ambitionsnivån där.

Prioriteringar och skälen till dessa

Under 2019 prioriteras att genomföra tillsynsbesök enligt vår tillsynsplan samt fortsatt handläggning av inkomna säkerhetsrapporter, handlingsprogram m.m. I *Tillsynsplan för Seveso* beskrivs tillsynsinsatserna närmare.

Tillsynsplanen ska följas upp genom gemensamma möten eller individuellt under året. Tillsynsbesök prioriteras på verksamheter på högre kravnivå och när det gäller verksamheter på den lägre kravnivå prioriteras nya eller ändrade verksamheter samt för att uppfylla kravet på tillsynsbesök minst vart 3-5:e år. Samordning av tillsyn enligt Seveso och miljöbalken planeras ske i större utsträckning jämfört med tidigare.

Händelsestyrd tillsyn ska genomföras vid behov och i samverkan med andra myndigheter.

Årligen kommer resurser att krävas för att genomföra uttag av avgifter för Sevesotillsyn i enlighet med SFS 2016:986. Dessutom tillkommer intern och extern uppföljning och rapportering. Det pågår utredningar om omfattningen av den externa redovisningen enligt 14 § Sevesoavgiftsförordningen.

Seveso III innebär också vissa utökade krav på Sevesoverksamheter i samband med tillståndsprövning.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet, VÄS-kod 555

Tillsynen ska säkerställa syftet med Miljöbalken och dess följdlagstiftning, dvs. att främja en hållbar utveckling. Tillsynen omfattar bland annat kontroll av efterlevnad av villkor och tillstånd för miljöfarliga verksamheter (A och B) samt åtgärder för att vid behov åstadkomma rättelse. Inom tillsynen ingår att hantera anmälningsärenden, incidentrapporter, klagomål, att granska/följa upp egenkontrollen samt efterlevnaden av rapporteringsskyldigheter såsom exempelvis miljörapporter. Länsstyrelsen ska också genom rådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att balkens ändamål ska tillgodoses. Tillsynen av vissa verksamheter styrs av reglerna i Industriutsläppsförordningen (IUF). För att få en överblick och gemensam struktur för tillsynen vid de miljöfarliga verksamheterna har detaljerade tillsynsplaner på objektsnivå tagits fram för Miljöbalkstillsyn (inklusive IUF) och Sevesotillsyn. Länsstyrelsen har tillsynen över ca 275 A och B- verksamheter. Av

dessas berörs 77 stycken av Industriutsläppsförordningen och cirka 100 av Seveso-lagstiftningen.

Under 2019 kommer vi att prioritera följande uppgifter:

- Genomföra tillsyn med det intervall som fastställts i [tillsynsplanen](#) (inklusive Seveso, IED och övriga objekt)
- Genomföra energibesök kopplat till Incitamentprojektet för energieffektivisering
- Hantera anmälningsärenden inom 75 dagar
- Handlägga Miljörapporterna på ett snabbt och effektivt sätt.
- Prioritera tillsyn av anläggningar med nya eller högst 4 år gamla BAT-slutsatser.
- Bedriva tillsyn över infrastrukturprojektet Västlänken.
- Upprätta struktur för arbetet med rutiner, mallar etc. så att dessa är uppdaterade, kända och använda.

För den planerade och händelsestyrda tillsynen avsätts totalt **ca 8,2 åa = 1800 pd** under 2019.

Konsekvenser av bortprioriterad tillsyn

Den avsatta tiden 8,2 åa ska räcka både för basverksamheten i form av handläggning av anmälningsärenden, kontroll av rapportering, tillsynsbesök mm. Det totala behovet beräknas uppgå till ca 3050 pd= 13,9 åa för tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Den stora differensen mellan behov och tillgängliga resurser på 5,7 åa gör att vi måste prioritera att förenkla arbetet samtidigt som det kommer bli tydligt att många arbetsuppgifter inte kommer att bli utförda eller blir utförda med sämre resultat mot tidigare.

Företagen kommer troligen inte att få tillsyn i den utsträckning som de betalar för genom tillsynsavgifterna (ca 1640 pd=7,5 åa). Det finns också tillsynsuppgifter som måste genomföras utöver vad som täcks av avgifterna (t ex planering och samordning, hantering av administrativa system, IED-tillsyn, handläggning av driftstörningar och klagomål), vilket medför att tillsyn som motsvarar tillsynsavgiften inte kan utföras på vissa verksamheter.

För lite resurser medför också att den händelsestyrda tillsynen kommer att dominera jämfört med den planerade tillsynen.

Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer, VÄS-kod 565

Huvuddelen av länsstyrelsens tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer hanteras inom andra tillsynsområden och redovisas inom VÄS-kod 555. När det gäller tillsyn av köldmedierapporter så utgörs enhetens tillsyn av handläggning av rapporter från de verksamheter som Länsstyrelsen har tillsyn över. Tiden räknas in under 555.

Tillsyn av avfall och producentansvar, VÄS-kod 566

Handläggning av anmälan om transport av farligt avfall 5662

Avfall och farligt avfall får endast transporteras av den som har särskilt tillstånd av Länsstyrelsen, eller i vissa fall gjort en anmälan om att det farliga avfallet kommer från en yrkesmässig verksamhet. Anmälan ska även göras vid yrkesmässig insamling av avfall och avfallshantering av handlare eller mäklare. Länsstyrelsen beslutar om dessa tillstånd och anmälningar av transport av avfall och farligt avfall. Anmälningar av transport och hantering av avfall sker digitalt och ärendehantering utförs som en e-tjänst. För löpande verksamhet rörande handläggning av anmälningsärenden avsätts **40 pd** 2018, vilket motsvarar behovet.

Kommunala renhållningsordningar och avfallsplaner 5663

Länsstyrelsen ska granska och lämna synpunkter på kommunernas renhållningsordningar som består av dels föreskrifter, dels en avfallsplan (5663) men detta är ett arbete som vi tidigare till stor del har prioriterat bort. Under 2017 har nya krav införts på innehållet i avfallsplanen. Vidare ska kommunen göra en översyn av avfallsplanen vart fjärde år. Detta medför att Länsstyrelsens arbetssätt/prioriteringar eventuellt måste ses över på sikt. För löpande verksamhet rörande samråd och yttrande över renhållningsordningar avsätts **60 timmar=ca 8 pd** 2019.

Tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter, 5664

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen över gränsöverskridande avfallstransporter (GRÖT). Tillsyn utförs enligt EG-förordningen 1013/2006 om transport av avfall samt enligt Miljötillsynsförordning 2011:13, 2 kap 28 §. I tillsynen, som oftast är händelsestyrd, samverkar Länsstyrelsen i första hand med Tullverket men samverkan sker även med Polismyndigheten, Kustbevakningen, Åklagarmyndigheten, Naturvårdsverket, andra länsstyrelser och kommunerna. Från den 1 januari 2016 har Länsstyrelsen tillsynsansvar även för Värmlands, Jönköpings och Hallands län. Avfallstransporter på väg eller med tåg, exempelvis vid gränsövergångar, är också föremål för tillsyn.

IMPEL-TFS är ett nätverk mellan EU-ländernas miljömyndigheter i samverkan med tull och polis som rör frågor om gränsöverskridande avfallstransporter. Länsstyrelsen kommer även fortsättningsvis att delta i projekt drivna av nätverket. Länsstyrelsen kommer att fortsätta medverka i den strategiska samverkansgrupp för tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter som Naturvårdsverket samordnar och driver samt även medverka i en regional GRÖT-grupp.

Från 1 maj 2019 införs beredskap mellan kl 7-22 alla vardagar och 7-17 alla helgdagar enligt ett i förväg fastställt beredskapsschema som samordnas mellan de län som ansvarar för den nationella GRÖT-tillsynen.

För tillsynen inom verksamhetsområdet avsätts **ca 2,5 åa = 550 pd**.

Händelsestyrd tillsyn

Den händelsestyrda delen består till stor del av förfrågningar om bedömning av last från tullen, polisen, kustbevakningen eller åklagarmyndigheten. Länsstyrelsen gör bedömning om lasten ska klassas som avfall eller begagnad vara eller om avfallet ska klassas som farligt avfall eller inte. Remissförfrågningar kommer från Naturvårdsverket angående ansökan om godkännande av export/import av avfall. Händelsestyrd tillsyn är också uppföljningsärenden av transporter som har stoppats för export/import inom EU eller i Sverige av någon av de andra 5-länen, där verksamhetsutövaren har sitt säte i Västra Götalands geografiska tillsynsområde. Tillsynen

sker främst för att säkerställa att inga fler illegal exporter/importer sker i framtiden, men också att returnerat avfall hamnar hos godkänd mottagare.

Planerad tillsyn

Den planerade tillsynen består av planerade tillsynsinsatser oftast tillsammans med tullen, polisen och/eller kustbevakningen. Gemensamma tillsynsinsatser sker även tillsammans med de fem ansvariga länsstyrelserna. Planerade kontroller sker vid norska gränsen vid Svinesund och gränsövergångar i Värmland. Planerade kontroller sker även i hamnar, bla i Wallhamn på Tjörn, där stora flöden av begagnade varor exporteras ut, och i Göteborg.

Planerad tillsyn av avfall upp- och nedströms gränsövergångarna görs på avfallsförbränningsanläggningar som importerar avfall och andra avfallsanläggningar som exporterar eller importerar avfall. Kontroll kan också ske av de verksamhetsutövare som har fått godkännande av Naturvårdsverket att importera eller exportera avfall. Här handlar det om att informera om vilka funktionskrav som ställs på begagnade varor för att de ska kunna exporteras.

Tillsyn enligt lagen om allmänna vattentjänster, VÄS-kod 5673

För arbetsområdet avsätts totalt **40 pd** 2019.

Enhetens tillsyn utgörs av handläggning av de ärenden som inkommer till Länsstyrelsen samt rådgivning och stöd till enskilda personer som kontakter Länsstyrelsen för att få hjälp med att lösa vatten- och avloppsfrågan i ett större sammanhang. Tid behöver också avsättas för att följa upp föreläggandena samt medverkan i överklagningsprocesser. En ytterligare arbetsuppgift är granskning av kommunernas VA-planer.

För inkomna ärenden som initieras av privatpersoner beräknas 10 ärenden per år vilket innebär 600 timmar eller **75 pd**. Vi prioriterar för närvarande inte några avgränsade insatser i form av inventering eller egeninitierat arbete inom detta arbetsområde.

Ytterligare tid för uppföljning, beslut om förlängd tid, frågor från allmänhet beräknas vara 10 ärenden per år och i genomsnitt generera 3 timmar vilket innebär 30 timmar eller **3,75 pd**.

Till det kommer arbetet med granskning av VA-planer där miljöskydd lämnar yttrande i inkomna ärenden samt ger övrig information angående VA-planering (info-dagar, frågor). Denna arbetsuppgift har hittills gjorts översiktligt och händelsestyrt. För varje kommun beräknas 8 timmar. I kommunen finns 49 kommuner och de beräknas uppdatera sina VA-planer vart fjärde år i enlighet med HaV:s vägledning, varför man kan beräkna att drygt 12 planer inkommer per år och under 2019. Det innebär 96 timmar eller **12 pd**.

Planerad tillsyn Miljöskydd 2019

Nedan redovisas planerad operativ tillsyn för 2019 samt det uppskattade behovet som tagits fram i behovsutredning 2019. Dessutom redovisas utfall 2017 och 2018. Utfall och behov redovisas som persondagar (pd) och årsarbetskrafter (åa) inom parentes. 1 åa = 220 pd.

Kod	Benämning	Behovs- utred- ning 2019	Plan 2019	Behov 2018	Plan 2018	Utfall 2018	Utfall 2017
458	Tillsyn enligt Se- veso-lagstift- ningen	490	460	510	460	382	380
555	Tillsyn miljöfarlig verksamhet	3054	1800	2918	2200	2412	1978
565	Kemiska produk- ter och biotek- niska organismer	0	0	12,5	12,5	0	4
566	Tillsyn av avfall och producentan- svar (exkl. mud- der)	928	550	693	363	250	123
567	Tillsyn av övrigt miljö- och hälso- skydd	198	40	193	60	20	61
Summa pd (åa)		4670 pd (21,2 åa)	2850 pd (12,9 åa)	4326 (19,7 åa)	3096 (14,1 åa)	3064 (13,9 åa)	2546 (11,6 åa)

Tillsynsplan Förorenade områden 2018

Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden, VÄS-kod 575

Inriktning och målsättningar

I målsättningen ska Länsstyrelsen arbeta för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbeta med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Länsstyrelsen ska via tillsynsinsatser se till att det vid misstänkta eller konstaterade förorenade objekt utförs undersökningar och nödvändiga efterbehandlingsåtgärder. Tillsynsarbetet omfattar både verksamheter i drift och nedlagda verksamheter där det fortfarande finns någon ansvarig och där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Dessutom ska Länsstyrelsen hantera frågan om förorenade områden vid nedläggningar av verksamheter eller vid utökning av befintliga verksamheter samt vid anmälningar om sanering i samband med exploatering.

En plan för tillsyn av förorenade områden finns som grund. Underlaget utgörs av:

- Lista med samtliga objekt i riskklass 1–2, baserad på EBH-stödet. Här finns uppgifter om samtliga objekt med länsstyrelsetillsyn där dels arbete pågår och dels där Länsstyrelsen inte påbörjat tillsynsarbetet ännu, beräknad tid för att åtgärda objektet samt ansvarsförhållanden där det finns klarlagt. Förteckningen uppdateras regelbundet och används också som delunderlag för behovsutredningen och tillsynsplanen.
- Verksamhetsplan, som styrs av den ekonomiska budgeten. I denna sker planering och uppföljning av miljöskyddsavdelningens arbetstidsfördelning och kostnader.

Tillgängliga resurser jämfört med behovet

Ett bidrag för tillsyn av och tillsynsvägledning rörande förorenade områden erhålls årligen från Naturvårdsverket. All operativ tillsyn, uppdatering av EBH-stödet, tillsynsvägledning samt tillsynsanknutet arbete som utförs finansieras med tillsynsbidraget. Länsstyrelsens miljöskyddsavdelning tilldelas ca 8 Mkr för år 2019. Detta innebär att totalt ca 1 270 pd, motsvarande drygt 7 åa kan avsättas för det totala tillsynsrelaterade arbetet, därav drygt 950 pd för tillsyn. Motsvarande behov uppgår för 2019 till ca 1 400 pd, varav 1 100 pd för tillsyn.

Planerade insatser 2019

För 2019 planerar länsstyrelsen att genomföra aktiviteter enligt nedan. Dessa är uppdelade på tillsynsinsatser kopplade till pågående verksamheter, nedlagda verksamheter samt exploateringsobjekt. Att bedriva tillsynsvägledning ingår också i länsstyrelsens uppdrag, såväl egeninitierad som händelsestyrd rådgivning. Uppdatering av EBH-stödet ingår som en förutsättning och viktig del i tillsynsarbetet. Totalt planeras **1 310 pd** att avsättas för det totala tillsynsarbetet samt tillsynsvägledningen, varav ca 570 pd för ren operativ tillsyn.

Operativ tillsyn av pågående verksamheter

- Bedriva aktivt tillsynsarbete rörande förorenade områden vid länsstyrelsens pågående tillsynsobjekt i riskklass 1–2. Av totalt 95 st. tillsynsobjekt med behov av tillsyn planeras tillsynen utföras inom 51 st. av dessa verksamheter under 2019, med resursåtgång ca **260 pd**.

- Initiera verksamheternas arbete med statusrapporter och vid behov sedimentundersökningar för anläggningar som omfattas av BAT-slutsatser som beslutades 2012–2017. Statusrapporten ska vara klar fyra år efter antagandet av BAT-slutsatserna. Detta arbetet ingår i ovanstående volym.

Operativ tillsyn av avslutade verksamheter

- Genomföra ansvarsutredningar, initiera undersökningar och åtgärder samt i övrigt bedriva tillsyn i pågående saneringsprojekt. Avsatta resurser är ca **280 pd**, inkluderat miljöriskområdet för Ranstad lakrestdeponi.

Operativ tillsyn i samband med exploatering

Den händelsestyrda tillsynen, exklusive vid verksamheter med pågående miljötillsyn utgörs till mindre del av arbete med akuta åtgärder vid exempelvis läckage eller olyckor. Främst krävs det akuta tillsynsinsatser i samband med nedläggning av verksamheter och åtgärder i samband med exploatering. Inom Göteborgsregionen kan "Västlänken-projektet" medföra ett visst tillsynsbehov. Tidsåtgången för dessa tillsynsinsatser är svår att bedöma, men **ca 25 pd** avsätts för denna typ av händelser.

Tillsynsvägledning

Tillsynsvägledning ligger utanför begreppet operativ tillsyn, men ingår i tillsynsarbetet. Länsstyrelsen bedriver ett omfattande och strukturerat tillsynsvägledningsarbete enligt en fastställd plan, med en planerad resursåtgång av drygt **260 pd**.

Uppdatering av EBH-stödet:

Uppdateringen sker fortlöpande av såväl länsstyrelsens som kommunernas tillsynsobjekt. Inrapportering från kommunerna sker samlat 1-2 gånger per år. Totalt har knappt **40 pd** avsatts.

Övriga tillsynsrelaterade arbetsuppgifter:

De utgörs främst av arbetsledning, visst administrativt arbete samt övrig tillsynstid och remisshantering och beräknad resursåtgång uppgår till ca **450 pd**.

Prioriteringar och skälen till dessa

- I det långsiktiga planerade tillsynsarbetet sker prioritering utifrån föreningssituationen. Länsstyrelsens tillsynsobjekt som är klassade i MIFO riskklass 1–2 uppgår totalt för närvarande till 165 st. objekt, motsvarande 14% av samtliga objekt i dessa riskklasser inom länet. Av dessa utgör hälften (90 st.) riskklass 1. Dock finns ett mörkertal, främst vad gäller vissa nedlagda deponier där tillsynsmyndighet inte är klarlagt (omfattar totalt ca 200 st. tillsynsobjekt).

Prioriteringen baseras även på möjlighet att nå 2050 års – miljömålet, dvs. vilken tillsyn som bedöms effektivast. Erforderlig tillsynstid är inte alltid "proportionellt" mot föreningens risk eller omfattning. Det gäller särskilt tillsynen över nedlagda verksamheter, där ärenden ofta tar förhållandevis mycket tillsynstid i anspråk. Dessa får därför något lägre prioritet än pågående verksamheter. Nedlagda verksamheter där tillsynsinsatser har påbörjats ska också prioriteras.

- Arbetet med händelsestyrda ärenden måste till del också prioriteras, även om riskerna kan vara lägre. En avvägning görs då i respektive ärende. Fortlöpande händelser på pågående verksamheter och statusrapporter, som ska

utföras av vissa verksamhetsutövare måste behandlas som inkommande ärenden. Nedläggningar av verksamheter och exploateringar bör hanteras skyndsamt då efterbehandlingsansvar kan upphöra. Övriga akuta ärenden, som exempelvis olyckor måste behandlas.

- Tillsynsvägledningen (TVL) avses även fortsättningsvis att prioriteras under 2019, då kommunerna behöver mycket stöd. Då den absoluta majoriteten av objekt inom länet i riskklass 1–2 har kommunal tillsyn (86%) utgör tillsynsvägledning en av länsstyrelsens viktigaste arbetsuppgifter för att nå det övergripande miljömålet. Detta arbete har därför hög prioritering vad gäller fördelning av personella resurser.
- Då EBH-stödet är det enskilt viktigaste verktyget för att utföra och följa upp tillsynen, för såväl de kommunala tillsynsmyndigheterna som för länsstyrelsen ingår uppdatering av databasen som ett prioriterat arbete inom tillsynsområdet. Uppgifter ur EBH-stödet efterfrågas även frekvent vid fysisk planering, fastighetsöverlåtelse, företagsombildningar, m.m.

Planerad tillsyn förorenade områden 2019

Nedan redovisas planerad operativ tillsyn för 2019, det uppskattade behovet som tagits fram i behovsutredning 2019 samt redovisas utfall 2018. Utfall och behov redovisas som persondagar (pd) och årsarbetskrafter (åa) inom parentes. 1 åa = 220 pd.

För den operativa tillsynen av förorenade områden utgör behovet 2019 enligt behovsmodellen 696 pd, inklusive inkommande tillsyn och övriga tillsynsinsatser.

Kod	Benämning	Plan 2019	Plan 2018 ²⁾	Behovsutredning 2019 ¹⁾	Behov 2018	Utfall 2018	Utfall 2017
575	Tillsyn av förorenade områden	955 (4,3)	655 (3,0)	1 100 (5,0)	779 (3,5)	1038 (4,7)	1031 (4,7)

- 1) För den operativa tillsynen av förorenade områden uppgår behovet 2019 enligt behovsmodellen till 696 pd, medan den beräknade planerade tiden enligt verksamhetsplaneringen uppgår till 955. Det totala behovet av hela tillsynsarbetet enligt verksamhetsplaneringen uppgår dock till drygt 1 100 pd,
- 2) 2018 angavs endast den direkt utåtriktade operativa tillsynstiden för både Planerad tid och Behov exklusive den tillsynsrelaterade tiden. För 2019 är den totala tillsynstiden här angiven.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN